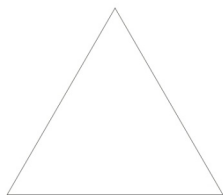

DARÁNYI SÁNDOR

VÉGLEG MOST

SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY

Darányi Sándor
VÉGLEG MOST

Darányi Sándor

VÉGLEG MOST

Budapest

I.

A BERLINI SZÍN

Berlin egy héttel az ostrom után.

Égő romok mindenfelé. Ádám és Lucifer filozofálva jön;

Ádám szovjet tábornok, Lucifer NKVD-s tiszt.

Ádám: Ó, hogy megérhettem ezt a napot!
Alexandria tündöklött csak így,
Az eltörölt pogányság tornyai.
Most, ha kegyes lesz hozzánk az idő,
Az örök béke lágyan ránk köszönt,
S bokrok nőnek a Reichstag törmelékén.
Ez volt a Harmadik Birodalom.

Lucifer: Majd jó a negyedik, az ötödik.

Ádám: Nem jó, mondom. A megtorlás után
Az embernek elég a háborúból,
Újra kezet ráz ellenségivel,
S veszély nem szikkasztja reményeit.

Lucifer: Legyen igazad, nem vitatkozom.
Nézd ezt a patkányt! Tavaszt szimatol,
És célja felől nincsen kételye.
Az eredendő bűnről mit se tud,
Mégis ugyanúgy végzi, mint az ember.
Az állatok hogyan lettek halandók?
Csak nem Ádám és Éva vétkeért?
Előbb még békésen együtt legeltek,

Oroszlán gímmel a Paradicsomban,
Majd a kegyből kiestek hirtelen?
Fel nem foghatom, mit követtek el,
S ha semmit, ez miféle új igazság.

(Lelövi.)

Ádám: Talán a tudás fájáról evett –
A csutkát, mely nem kellett senkinek.

Lucifer: Elvtársam, mi a tízparancsolat?
Jézusra van tanú, Mózesre nincs,
S te mégis a bűn magyarázatától
Tennéd függővé boldogságodat?

Ádám: Nem Nietzsche számít, s hogy Isten halott,
Hanem hogy rég szenilis már, s ilyen
Szégyent: zsidónak adni egy Fiát!
Pont ezt kellett velünk megtennie?
Ha mint Teremtő beszámíthatatlan,
Ki kell biccentenünk művét, s nosza,
Máris van hely az önrendelkezésnek.

Lucifer: Okfejtésed bámulva hallgatom.

(Magának.)

Ez hát a tisztán szóló értelem?
Legjobb, ha hátradőlve élvezem.

Ádám: S ha nem halott, csak elbújt, hogy keressük,
És bújócskára kényszerít, hunyókat,
Magánya zsarolhatóvá teszi:
Törleszthetünk neki a semmiért,
Mit életünk értelméül adott.

Lucifer: Minő keserűség és lázadás!
Az éden hogy világgá változott,
Ha nem tudnám is, bennem volt az ok:
S az alkotó csak az idő uralmát
Vethette be saját fogása ellen,
Hogy csodát tenni egyformán tilos
Nekem s neki, míg törvény rendezi
A dolgokat. Száműzve a szellem
Szédült anyagba hullott, s visszaútja
A szüntelen káromlásba taszítja,
Mert nem látja, miért romlás teszi
Az épülést – folyton a teste bánja,
Ha könnyen vásik a télikabátja.

Ádám: Okoskodásod bonyolult nekem.

(Évát vezeti be az őrség.)

Kit hoznak itt?

Katona: Kém ez vagy szökevény,
Kimászhatott egy pince ablakán.
A járőr fogta el. Nincs fegyvere,
Megszegte a kijárási tilalmat.

Lucifer: Ki vagy?

Éva: Némber neked, hazafi másnak.

Ádám: Még egy, kit vakká tett a gyűlölet.
Felszabadítjuk Führerük alól,
S nincs hála érte.

Éva: Hálát ott keress,
A partizánok kővé vált szívében!
Vagy gyűlölnötök csak nektek szabad?

Lucifer: Micsoda vadmacska, no lám.

Ádám: Mi dolgod
Az utcán kint, sötétedés után?

Éva: Elindultam a sebesültekért,
Hogy kínjukat enyhítsem borzalommal.

Ádám: Iszonyodtól én is iszonyodom.

Éva: Nos hát, nem szaracénok műve ez.

Lucifer: Elvtárs, miért vitatkozol vele?
Az osztályharcban csak korlátait
Veszítheti – rajta, golyót neki,
Így győz az ifjú proletariátus.

Ádám: Nem; inkább kíméljük meg életét,
A legyőzöttek így mutatva meg:
Jaja fölött köröz az irgalom,
S jobban megalázzuk Germániát,

Ha szívből könnyörületért eseng.
Az új pogányt ha eltiportuk is,
Joggal zavar, amit Krisztus nevében
Követnek el, akik restek követni. –

Lucifer: Vegyék el pisztolyát, ez áruló.
Vigyék mindkettőt. Bosszantó eset,
Tüzes késsel vágjuk ki a fekélyt.

(Felsorakozik a kivégzőosztag.)

Katona: Nem erőszakolhatnánk meg előbb?

Lucifer: Dehogynem; a tábornok elvtárs nézi,
Ügyes légy, rád tekint néped szeme.

(A katona leteperi Évát, majd sikoltva összerogy.)

Éva: Borotvapengét rejtettem ölembe,
Végezze így minden nagyétkű barbár.

Ádám: *(Undorral.)*

Corday Sarolta feje már kosárban,
Mikor megvizsgálták, ártatlan-e.
Ennyivel úribb fajzat volt bakó
S az örült jakobinus csőcselék.
Látlak-e még?

Éva: Odaát, meglehet,
Ha túléljük ezt a kísérletet.

- Ádám: Én Goethét mindig is nagyra becsültem.
- Éva: Köszí – ma már volt dolgom férfival,
S túlzás, hogy vallomásod fölkavarna.
- Lucifer: Esetleg kibeszélgették maguk,
S ráérnek fölbukni, akár a gyöngytyúk,
Ha az öregsörét hanyatt löki?
Micsoda bárgyú, esztelen pazarlás!
Most jut eszembe, ügynököt toborzunk.
Nincs kedve ingyen dolgozni nekünk?
- Éva: Talán vázolhatná ajánlatát.
- Lucifer: Karhatalmi, első osztályú állás.
Képviselhetné e nép gyermekét,
A diktatúra füle és szeme
Lehetne államrendőrségükön,
Hűségével megszolgálná bizalmunk,
S szép új világot együtt építünk.
- Éva: Rendben van, érdekel.
- Lucifer: Pompás – akkor hát
Megegyeztünk. Ezzel itt mi legyen?
Ma este ráér? Együtt vacsoráznánk.
- Éva: Lőjék agyon. Hiszen szereti Goethét,
Maga vallotta be. Az ilyenekkel
Nem lehet másként, csak határozottan:
Keblünkön kígyót nem melengetünk.

(Félre.)

S egy átkozottal máris kevesebb.

Ádám: Az időben meddig kell visszamennünk,
Míg végre hitelesen szólhatunk?
Hazugot rombol szét hazug:
Célozzatok csak jól, hülyék,
Jobb végetek nektek se lesz.

(A sortűztől összerogy.)

Lucifer: Kár érte – milyen tehetséges ember,
S pár nagyszerű érvvel szolgált nekem.
Magam se hittem volna, mennyire
Hasznos a logika! Latolva merj:
Az állítás hagymázás álmait
A józan ész s a kétely törli el.

(Kisiet, Éva vonakodva követi.)

AZ ÉTERI SZÍN

*A teremtés színterein. Az egybegyűlteket között
az Úr Egyszülöttként jelenik meg.*

- Angyalok: A fényre szomjazunk, mint más a vízre,
És tönkretesz, ha csak ráéhezünk.
Ezért kerengünk az Úr bűvkörében,
Ha seregének, lámpást tart nekünk.
Nem tudhattuk, amikor megteremtett:
Művének lenni megpróbáltatás.
S azt sem, hogy élni mily csodálatos,
Hát mód nélkül irigyeljük az embert,
Akinak nagyszerű kaland jutott.
Mesés lehet halandónak születni,
Folyton változva, mint órán az árny!
Vívódni egymással, az évszakokkal,
Gyermekekből gyermek gyermekévé lenni.
- Lucifer: Minden új Isten új nyelvet teremt.
Túlhevíti a szókincs, túl a nyelvtan,
S akkor kitör. A szűz vonatkozások
Most alma, csillag vagy mézeskalács,
S már vágy meg gyűlölet. Oda nyugalma;
Undorból gyilkol, míg keserve mélyén
A félelem, hogy megérinthetik.
Mit alkotott, lebontja; körbejárt
Az óra, ismét öreg és magányos. –
De hol van ő?
- Az Úr: Kerestél, itt vagyok,
Ki – változatlan – voltam, mert leszek.

- Angyalok: Becsmérled, hogy lesújtson, szemtelen?
- Lucifer: Csak nem? Hozsánna néked, vén balek,
Ki addig hanyagoltad dolgaid,
Míg önmaguktól összeomlanak!
Amid maradt, nekem köszönheted.
- Az Úr: S miért is?
- Lucifer: Mert meghagytam. Játszadozz,
Külsődre ifjú, ám lelkedben agg:
Mivégre, ha semmiből nem tanulsz?
- Az Úr: Valóban elfoglalt egy semmiség:
A mindenséget úgy fordítsam át
Önmaga belsejébe, mintha körtét
Mostantól húsán át szemlélhetünk,
S a bőre léssz belül.
- Lucifer: S mindezt minek?
- Az Úr: Hogy megmutassam: rá képes vagyok,
S legkivált ellentétek nincsenek.
Van és nincs, aktus és potencia
Szabadságom kifejezései.
Amit az ember fájlal: az idő
Se több, mint bocsánatos félreértés,
S amint felfogja, egyből jobb neki –
Felsőbb osztályba léphet.
- Lucifer: Együgyű!
Azt hiszed, így kiengesztelheted?

Gábrriel: Ez angyali tanácskozás
Mindjárt befulladás, nem vitás.

Mihály: Bevégzed fénylény-végzeted,
Csak ingereld az öreget.

Rafáel: Pimaszkodás itt nem segít,
Hallgasd a mennyek híreit.

Azráel: Felejtet? Az ellenkezés
Lendít, nem fékez: tagadásod a
Dolgok s keletkezésük ürügye.

Lucifer: S bábáskodástok temetné, ugye?

(Az események nemtői átsuhannak a színen.)

Első nemtő: Lapzárta után kelt történetünk,
Ha ebből is kihagynak, jaj nekünk.
Üdv néked, Forrás!

Második nemtő: Célok, üdv!

Lucifer: Piha,
Csak a generalisszimusz hibádzik.

Az Úr: Művem kerek. A lényeket nem érted,
Azért kapaszkodsz, mint Floki a rongyba,
A kérdésbe, mire mentem vele?
S mert része vagy, nem idegen valómtól,
De mégis azt hiszed, pótolhatatlan
Lét és nemlét örök zivatarán.

Az anyai szerető Apát
Kétségeidtől fel sem foghatod,
S azt sem, hogy léted legfőbb indokát
Egy mozdulattal eltörölhetem.

Lucifer: Ugyan mivel?

Az Úr: Azzal, hogy megbocsátok –
Mit rám küldettél, visszaszáll az átok.
Hogy tetszene?

Lucifer: Vitatom, mégse kérem.
Inkább így, mintsem vajadnak kenyéren.

Az Úr: Akkor talán gyöngéiden segítsek?
Dackorszakod dermesztő alkonyára
Virrasszak hajnalt, jobbat hadd remélj
Hiába, mint a többi nyomorult?

Lucifer: Ez legalább végleg rád vallana,
Ki csúfot űzöl könnyből és panaszból,
S a kételyt tűzzel-vassal üldözöd,
Mert szava kóristáid megzavarja.
Válaszra vársz? Én nem kérek kegyelmet,
S az ember sem, hű szövetségesem
E botránnyá dagadt leleplezésben.

Az Úr: A Földdel balsorsában osztozol?
Azonosulsz az anyag szellemével?
Nem látod át, milyen véges tudásod,
Azért kísérted teljhatalmamat!

Meghaladlak, hogy meg sosem haladhass:
Csak rajtaveszthetsz e vetélkedésen.

Lucifer: Sok még a rejtély és kevés a hit.
Emlékszel Jóbra? Fogadást ajánlok –
Ha elveszítem, üsse kő, dícsérlek.

Az Úr: Jól van hát. Úgy legyen! Tettekre fel,
Sokról nem tudsz, mit az embernek adtam
Még az első, önfeledt indulatban:
Vigyázz, mert meglepődsz.

Lucifer: S te is velem.

(El.)

DE PROFUNDIS

I/ A piszkos hófalak közt, lomha inga,
A nappal föl-le jár.
Átvértett ing a vállán: léte kínja –
Megkergetett tatár,
A sötétet várja, hogy útra keljen.
Préselt salakban hóbogyók,
Alóla est szivárog. Furcsa táj: „– Nincs másunk,
Mint hogy európaiak legyünk, a keleti nyugtalanság
Érája oda. – Ki híjával vet, híjával is arat,
Aki pedig bő kézzel, bőven az.”

Tampon a járdán: szürke-zöld kanóca
Elárulja. Mozdulatlan pióca.
A tárgyak élete betör a testbe,
Az elpattintható rugót keresve.

Nézd,
A napszállta kettétöri a készet,
Felnyitja ereit. A pulton úgy hever
Egy csomag szeg, egy megfakult kabát,
Mint szél a végeken.
A várakozás olcsó, durva posztó;
Zümmögve alszik az áramelosztó,
Éled a végtelen.

S egy kisfröccs mellett felszárnyalni készek
A világmegváltó beszélgetések.

„– A gyógyszer használjon, ne tessék. – Minden meséből
A fontos elmondhatatlan: nagy mesemondó
Köntörfalazása témájával arányos. – És te mit feleltél erre?
– Mit, mit. Hogy képtelenség eltaszítani
Magadtól, akit a legjobban utálsz.”

„– Egyszerűen van egy határ,
És ha addig nem kellett betörnöd,
Vagy megroppantál, mégis összeforrhatsz, kegyelemben
Éltél. – Na, jól kinézünk. És most már két asszony is hiába várja.”

Néma lé
A fákból. „– Szeretve szeretni
Hogyan tanul az ember? – Méltónak lenni, ugyan!
Senki se méltó, de ragadd meg a képzeletét, s horgodra akadt.”
Gyülekezik az est: a barna vér
Előbb bokáig, majd már térdig ér.
Fenyegetés árad a házfalakból.
Egy lámpa tör-zúz, mindent összerombol,
Amire fénye rávetül.
Csak a sötét, az egyedül
Ép még, minden más eltörött.
Magukat végsőnek tudó jutalmak,
és aztán belefulladunk, *Herren und Amen*.

II/Mert az emberek szeretnének jók lenni,
És mert mind kétségbeesett,
De mit tehettél erről te, Uram?
A tükörkép se tükörkép, annyira mások
A helyzetek, mint az arányok, noha vártunk; s mert te adtad
Az érzést, hogy csak a másoknak szánt élet az,
A munkával megszentelt, örökös fáradozással

Az öröm pillanataira rest; amelyben nem jut hely
Személyes élvezetnek, folyton kiszorítja a kötelesség,
S a szerelem túlságosan nagy és gyönyörű, hogysem
Elviselni lehessen, azért a dolgokba menekülünk előle,
Hogy megtartsan, ne elpusztítson. De ebből a drámából hiányzik
a katarzis.

Hogy a nyelvet szét kell feszíteni,
Mert semmi se maradhat így, míg ki nem derítjük,
Hol járnak be a patkányok. A lyukak tömködése nem elég.
Kezdetben azt hittük, ha kivétel nincs, szabály sincs,
De már csak szabályok vannak, az arkhimédészi pont
Pedig lehetetlen. A mélységből kiáltunk hozzád!

III/A Montessori-lázból kihatólván,
Bele a rongy Fiorucci-divatba,
Értelmisége leng a Váci utcán,
Pimaszul billeg kontyán kis kalapja:
Azt árulja, hogy hozzáférhetetlen –
Vevője persze nem hisz a szemének,
Fürgén matató kézzel ellenőrzi,
Szótárába befér-e még a vétek?
Szűk kosztümében mint fickándozó vér
A testét bíró vágyak terjedelme:
Tócsába pillant, igazítja rúzsát –
Maszatos, ám van, aki gerjed erre.
Az étvágya kitűnő. Elfogyasztja
A biztróban, amit ma vett, az aszpik-
Nyulat, kis zöldséget, egy kis salátát,
S nem fekszi meg korgó gyomrát a plasztik.
Előadóest várja (nyelve csípős),
Egy megnyitó és néha fogadások –

A férfiak bódultan körbedöngik,
Szemezget köztük, s mint festék a rácsot,
Vagy légyapír a zöld-fekete dongót,
Megfogja őket, majd eldobja aztán.
A szellemes társalgás szenvedélye,
Csak sátoros ünnepkor veszt a kockán.
Mohó stricijét elhajtja, lerázza,
Mikor elszámol, hazatérve végül:
Köd-dunna, vassfésű. Egyforma minden.

Ó istenanya, gyermek!
Hogyan lettél az, akit összevernek?

II.

ALKAIOSZ SZAPPHÓNAK

Milyen jó volna hinni: vagy ma még,
és jobb, és éteribb, kísérhetőbb,
bukásából merítve új erőt,
akit megszánsz. És mint az óvadék

heversz az emberiség asztalán,
akár az ókor, míg mi férfiak
eldöngetünk sörösüveg-hadat,
és harci táncunk felrovod talán.

De nincs már istennő, nincs sorsközösség,
és nincs sehol Eranna, sem Dika,
a por sem ismeri fel Mütilénét,

nem maradt, az ital csak. Mért e festék?
Miért lenne a nők legjobbika
az álmodó? Sőt hinnünk neki végképp –

SZAPPHÓ DIKÁNAK

I/A nőtől, aki még, vagy már, de nincs,
mert jelkép. Léte ebbe kényszerül
szomjasan, kibillenthetetlenül
holtpontjáról: várja, hogy rá tekints –
bejárat csak, nem vezet sehova,
vagy fregolin lebegő vízésés,
zuhanni képtelen; rég tette kész,
de nem tehet, se róla illata,

és küzd azért, hogy súlya viasszaszálljon
reá megint, alléra holdas álom;
szenvet tőle, mert nem talál haza,

és mint a hajnal, álmodik a tájról,
melyet betölt majd, új életre bájol,
és rád borul, akár az éjszaka.

II/Titkolnivalónk van elég, de szerelmem,
jöjj, Dika nézd, szobrot formálni a hangból
benned a távol!

EURÜDIKÉ A KÉZFOGÓN

Belém válnod nem vagy elég heves,
sem arra én, hogy végleg te lehessenek.
De a jel éppen ez: nem érdemes
más semmi. Csak a képtelen a kezdet.

Ne kövess, ha akár az alvilágba!
Ne lépj nyomomba. Más ágyába térj,
mert nem lesz jobb, ha végre értjük egymást,
de kevésbé magányos még lehet;
és bármit hittem, én voltam kevés:
az én csapott be, nem a lángolás,
nem kaptam többet, mint amennyit adtam.
Ha ezzel szembenézned tönkretesz.

Ne hagyj gyermekre vágynom!
Válts meg a folytatástól,
ha nem akarsz örökké,
s csak én kellek, az ágyék
és emlő biztonsága!
Ha kapaszkodsz a húsba,
keresd fiúk szerelmét,
meddőségük hevítsen,
s ne fogd fel, hogy csak emlék
a létező, nyomot hagy,
hogy gondolhassanak rá,
akiktől nem tagadta
meg jókoron a létet!
Robbanj fel verseidben!
Felhőzz szét, mint a spóra,
senki meg ne foganjon

patakozó, híg szavadtól,
ha szívtelen, ha gyáva,
magad kockára tenni,
rám bízni képtelen vagy,
és még annyit sem értesz,
hogy zsákutcád nem asszony,
akiben elidőzhetsz!

Kijáratod egyedül én tudom –
az önként pusztuló él csak tovább.
Ne áldozz, hogyha nem vagy áldozat,
s ne gyújts, ha értem lánggal el nem égsz.

RÍTUS

Látsz anélkül, hogy körbenéznél.
Itt bent mindenki önmaga.
Tikkasztja a magma magánya,
a testekké vált éjszaka.

A hamvakon a rőt derengés,
elpusztítja a lényegi.
Magának társat sem hazudhat,
és bárminek jelképei,

a fönix újjászületésén
vannak, a lángtollak között:
mikor vadul a húrba csapnak
az éppen élők, s mint a kés-él,
villan a kínba öltözött.

EURÜDIKÉ ORPHEUSZNAK

Mi összetartozunk, akár
a kéreg és a fa:
ágyadba bújik nélkülem
a mámor illata,
majd felhasít, duzzadt fügét –
harap és édesít,
míg húsból lé nem fakad,
oldva emlékeid.

Ha szavakkal hatolsz belém,
már csak akkor vagyok
elkárhozott, reménytelen,
sóvárgó asszonyod.
Hiába várlak, nem találsz.
A kudarcod maga:
nyoszolyámra is elkísér
a jázmin jajszava.

Miért haltam meg, nem tudod?
Mert semmi szánalom
nem volt bennem magam iránt
olyan fiatalon?
Azt hittem, majd csak az leszek,
akit történetem
fátyla mindvégig ellepett:
a szomszéd végtelen?

Sosem én kellettem neked,
csakis a szemhatár,
a báránfalka fellegek.
Nem jönnek vissza már.
Előbb el kellett ejtselek,
s hogy belőled magam
kitéphessem, arra való
volt a tett boldogan,

a hősi tett. Most már enyém
vagy mindörökre, míg
keresel, kószálsz, nem leled
békéd, se álmaid –
már én vagyok a távoli.
És megfertőztelek:
nincs benned többé emberi,
csak lant meg képzelet.

KÖLTŐ DALA NŐKHÖZ

Talán ha volna föld, amelyre vágytunk,
s le mint föl, várna ránk a végtelenség:
megolvadó tükör a kinti élet,
úgy rebbenné vissza mindenki versét,
mi hordoznánk titkát a költeménynek,
vagy terhe alatt korsónk megrepedne,
akár a buborék, ha nagyra vágyott,
s a még nagyobb nő átlépni kedve.

SZIMBOLIZMUS

Mit mondjak. Vannak hangok, nappalok még,
semmitmondó titkos-keservesek,
de mint a vízben szétgomolygó tinta,
lassan felhőzők el. Nehéz eset.
Sosem mondtad, hogy könnyű. Azt feleltem
(és mint a kés, a kérdés átszegez):
élni hogyan kell, hogyha nem lehet már,
s mért sikerül. Hát mégis, hogy van ez.

A TÁVOZÓHOZ

Thesszáliában enyhe tél a gaznak.
Az Olümposzon már szakad a hó.
A sűrű pászmák mindent átlyukasztanak.
Nem is volt ebéd, csak borraivaló.

„Eláradt bennem a reménytelenség.
Elárult ez a test. Többet akart
nálad. Te öltél meg, sokkal korábban,
mint hogy ez a bóbíta szétesett.
Akár a vas, ha lassanként kifárad.
Az állva elszáradó fenyvesek.

A következményeket elfogadtam.
A belém hatoló erőszakot,
a tettek mentén vándorló hatalmat,
mert mulasztásom bűne volt az ok.

Nem találtam fel a fiúszerelmet,
bár majd ezt hírdetik. A képlet ez:
történetemre, trombitálja szét
tölcséremből törekeny bakelit,
kezed, törött tűt, lassan ráhelyez.”

ORPHEUSZ A FELVILÁGBAN

„Valakit elfeledtem. Mint a nyárfa
ha gyapját rázza, várva ébredésre,
a neve ajkamon bolyongva bújkál,
és faggat minden, kőbe-fába vésve.

Az önisméltés szűk vasketrecéből
ezt a gyűrűt ki vajon hogy halásszam,
megállva kételyt, csókot és szorongást,
vagy újrakezdést a megtorpanásban

cseppről cseppre? E barlangszájnyi órán
segíts lemennem. Vár a munka vége,
a kezdet, mely a kezdetekbe torkoll,

mint szétesett rugók. Holddal hajában
ki jár, hogy összerakja? Mintha otthon
ott mindörökre, s vendég itt, mivégre.”

APOLLÓN ÉS ORPHEUSZ

– *Lenni* hogyan kell? Sebzett önmagad
világokká hogyan korlátozod?
Miként találja meg katarzísát
a pusztára ítélt, ki ráadásul
magát kergette el? – Kitör. – És aztán?

– Miként? Nincs aztán. Kezdetben sehogy.
Próbálj egyszerre egy dolgot csinálni.
Figyelj csak-arra. Tartózkodj a lanttól.
Kószolgasd az önmegtartóztatás
gyönyörét: szedre édesebb a méznél.
Esténként tiszta lelkiismerettel
térj nyugovóra, nehogy elsodorjon
a létezés köveken csattogó
nagy árja, melyben elfárad az úszó.
Ha így teszel, lassan tisztulni kezdesz.

– Lassan? – Ha mondom. – Nem bírom kívárni.
– Akkor egyáltalán. Ez a szabály.
Vagy lassan, vagy sehogy. A gyors csak része
a lassúnak, a kurta átcsapás
száz mozzanatnak pusztán egyike:
vagy sorba veszed mindet és kivárod,
széplejtésű léptén örvendezel
s elmúlásában más jöttét köszöntöd,
vagy kapkodásod mindent szétzilál,
s a széthányt rend tava nyakadba zúdul.
– És megtisztulni... – Belső rendben élned,
korlátaid szabadságát teremtvé.
A nyugtalan, akár e peremen

a víz, a rend falán túlcsap, kiárad,
s te bölcsen medret építesz neki,
rombolni nem hagyod, hanem futását
munkára fogva, hogy termékenyítsen,
megnyílsz neki, akár a föld, ölelve
a beléd hatoló ár vad nyomását.

– A tó dühe a benső pusztaság,
amely ha nem talál kijáratot,
elsorvaszt; vagy ha minden átereszt,
megfojt; de ha létemmé építem
a tervet, sodra végül visszatér
a külső téren át belém? – Igen.
És ez a katarzis előszobája.

JEFTE LÁNYA

Hisz ez volt a szövetség: kézfogás
szavak közt – egy féloldalas teremtés
kudarca; visszavágó vesztesé,
aki a világot még összegyúrta,
s a végtelenség úgy kikezdte fém
idegzetét, hogy tombolt a haragtól:
megfosztatása ingerelte túl,
ha nem kapta meg, ami csak övé,
de azt nevezte igazságnak és
irgalomnak, ha el nem vette másét.

Más istenek is a homokozóban –
vetélytársak, idült szerelmei
a harcnak; és ehhez parány a férfi.
Ígér, hogy győzzön, mészároskodik,
majd estefelé hazatántorog
kertek alatt, mindene csupa vér;
ki fut elé ki, éberen figyel,
hogy felajánlását beteljesítve
megégethesse égő áldozatnak.
De a győzött mindenki kerüli,
egyedül lánya üdvözli szaladvást,
és mámorát táncával mondja el:
élete üdve, egyszem gyermeke,
az üzlet tárgya, ártatlan barom,
aki meghal apja becsületéért –
az Úr pedig nem szól, nincs egy szava,
hogy megállítaná; nem Ábrahám
kését lesi (lány ez, nem férfiú,
Jefte lánya), s még most sem fogja fel,
mi forog kockán – vét az irgalom
ellen, reszket, s csak egy izgatja: jussa.

SÁMSON

Vakon nem kellettem többé neki.
Kigúnyolt, kanca. Más csődört fogott.
S mint itt ezek a vastag oszlopok,
dőlt össze bennem minden emberi.

Már értettem a büntetésemet.
Úgy hagyott el, ahogy elhagytalak.
Az lettem markodban: málló agyag,
szétgyúrható szív, múltó mozzanat,
melyből már csak valami új lehet;
omló tető, vértől lucskos falak –

közöm nincs hozzá. Gyilkolhattam ismét,
s megint kezdtem rád hasonlítani.

DÁVID ELSIRATJA JONATÁNT

I/ Mert értettél. Máshoz kötött a húség,
feltépett hús, lélekké vált sebek!
Liget, ahol vagy, így élvezned húsét
a Gilboa kopár hegyén, te dús rét?
S eltitkoltam, hogy én is értelek.

Te az voltál: gyökér a pusztaságba,
tápláló támasz, forróságra szellő
fuvallata, ha zenit dől az ágra;
nyílatlan hull a hibiszkusz virága,
s nézd, száradok veled. Talán ha felnő

valaki, dalban él, szavakra éhes,
de rájuk sem szorul, se némaságra
többé, értem meg, amit búcsúzóul
üzentél? Mint a nádi szél, ha fordul:
nem lesz helyettem boldog más. Az árra

ne gondoljak, se rád, és mintha tölcser
árasztaná hangom, hirdessem ezt –
te *voltál*, és a volt kiált a bölcsért,
nem akin átkígyóz a lüktető ér,
s szívére pilládból páncélt növeszt.

II/ Álmodlak-e, hogy alszol, lányos arc?
Fürtjeiden a vér és por cement-e?
Hadd mossalak meg, mint simítva régen

érc-homlokod a perc bűvöletében!
(Ha *lettünk* volna.) Asszonyok szerelme
nem volt oly édes, mint e drága sarc,

mit vettél szívemen, csapzott hajósa
máglyára sodró új áramlatoknak!
A hamvak is elégnek. Elmaradnak
szántók és városok, ügyelve jósra

szorgos kereskedők, hogy egyesíthesd
a két országot. Végleg, végre bennem
hordozlak, mint megszüülhetetlen terhem;
és felrepítesz, súly, bárhogyan hevítlek.

BETHSABÉ ÁLMA

Azt álmodtam, hogy fürdővíz a hold,
a dézsám háztető, és meztelen
éjjel a város. Én is, míg te lenn
a kongó utcán izzva bámulod,

hogyan asszonyaim szétparancsolom:
nem vesznek körbe, nem takarnak el,
mikor ölel. Egy lappantyú felel
a mécsesek tűzének; mennyi lom,

és mind körülvesz, és lemosni késő
a kéjünk mázát! Láng fut rajtad át,
s bárhogy szabadkozz, szaggasd meg ruhád,
elém jössz, vágyam magasába lépcső –

a tetőre vezetsz, belém hatolsz,
mint Rabba városába Uriás;
s a hold lesz csak, az éj, a semmi más,
meg első gyermekem szemén a gyolcs.

DÁVID MENEKÜL JERUZSÁLEMBŐL

Még tévutaimon is téged kerestelek,
aki füstölsz, mint a víz, ha ősszel képzelet
lehel rá s égeti. Ásó nyomán szakad
fel így a fű, a talajrétegek...

Mint egy másik mostot, barátságosabb,
tómély, de nem félelmekbe ragadt
jelent, nem ezt a kihűlő szobát,
mely ürességében úrré dagad,

ahogy megy össze, mint a nárciszok;
hiszen minden tévedésem tudod,
s én hozzád hűtlenül sem csaptalak
be, szennyesen nem lettem vánkosod!

Bezárt a templom, eltörött a lant.
Ma hárfa-szarvval szántanak ugart.
Nem vagy sehol, rezzenetlen figyelsz.
Valahol egy sánta kutya ugat.

HERÓDES VÉGNAPJAI

Távol a tajtékos Caesareától,
a meredély fölött, a függőkertben
várta a sorsfordító híreket –
naponta jöttek-mentek, mint a felhők.
A ciszternákban volt már víz, elég
többéves ostrom ellen is: a vádik
a záport a hegy gyomrába vezették.
Philippi döntött; Actium bevégzett.
A császár összeírást követel.
Arisztobúlosz? Gyilkos, könnyű vér;
fürdőbe is azért fulladhatott –
minden Hasmoneus veszett kutya;
Petra környéke megint mozgolódik,
s a Nagy Szanhedrin cselvetései.

Ám esténként, ha feltámadt a szél
a sivatagnyi Holt-tenger felől,
a még nagyobb, vörös kőpusztaságból
a túlsó partról, arc bíborban égve
(Marjamna szégyenében, noha még
királyi menekültet, sátorába,
ha megkívánta, befogadta őt.
Az örök hallhatták vad nyögдösését,
ahogy – párduc – alatta rugdalózott,
majd lassacskán minden megváltozott.)

„Jön egy tanító, szőrcsuhát visel,
mézet perget, csupán sáskát eszik,
ott lófrál a Jordán gázlóinál,
az emberek fejét összezavarja,

de – talán épp ezért – hisznek neki.”
Előbb a szőnyegek selyemszíne
fakult a naplemente romjain
lila izzások sárga szötteké.
Aztán Marjárnát kellett vád alá
helyezni váratlan, hogy meglepődjön,
s elárulhassa cinkostársait.
S ott voltak még a jóslatok, a hű
szolgák, a féktelen királyfiak, –
muszáj eltenni őket láb alól,
nehogy azt higgyék, elvásott foga.
Uralkodik vagy takarít?
Belez és felmos, lankadatlanul
hárítva el egy predinasztikus
berendezkedés nehézségeit;
és rothad évek óta, hús alig
maradt rajta, az ösztövé
csontvázat nyűvek hada lepi be,
szakállá hosszú kín... Gyűrű a sors,
végzet benne a kő, s a foglalatból
a dolgok mocsárláza gőzölög.

Még nem lett volna baj: az életösztön
az undort és a fájdalmat legyőzte.
De az esték, tengervörös flamingók,
már rég úgy szálltak el, akár a hit
valami többen, általánosabban,
vagy a remény, mely mint halom szeméten
Hebron rózsája többé nem virít,
hagyta reggelre cserben a szorongót.

SAUL PANASZA

De nézd: álarcaim letéptem,
megmutatom az űrt magát –
az összeférhetetlen nyíltság
rombolja így le otthonát.
Már nem tudom, mit hol keressek,
és annyira megszégyenít,
hogy nem vagyok ura se szónak,
se ihletnek! Csak testem itt,

s azt kérdezed, hová jutottam?
Bár tudnám. Minden rendben van,
de csak látszólag. Ingoványon
hintázok, színre boldogan,
ám közönyöm akár a delta.
Beláthatatlan rengeteg –
felverte sűrű nád sulyommal;
hallgat, ágyán a nagybeteg.

Suhogó szél és néma nádas.
Árnyakból kirajzolt körök
az égen, lassú toll-keringők,
kopaszon lényegretörők.
Talán ha lesz, a csend zenéje
kitölt majd, mint egy úrlapot,
vagy eldob csak, én meg kerengve
szótlanságomba fulladok.

FLASHBACK

A szomjhalálba görbült test.
Szemén e tüzes karikák
túláradása: szürke láng
perzseli, nyavalyatörőst,
ecet és borseprő a nyála.

Vállból kiszakadó karok.
Tüdő roncsa. Tenyér sebe.
A távol jajveszékel-e?
Nincs senki már. Mind elhagyott.

A lábfej áttörései.
Mély szekfűk. Rózsa-lüktetés.
A kín mögötti rend. Kevés –
csalódott: nem volt itt, aki

békét ígért a szenvedőnek,
a vigasz abszolútumát.
„Miért!” Még egyszer felkiált:
a legyek döngve felröpülnek.

EGYIPTOMI MÚMIA

Mint kékre festett szarkofágban
hever a bepólyált imágó,
a báb takar. Ki vagy feszítve
és lekötözve, mintha rágó

mart volna meg, halál fülánkja
oltott be párás messzeséggel.
Már bármikor megeshet. Érik
a más gyümölcse, tán ma éjjel,

talán holnap, a holdsütésben
moccan meg a hitvány földél –
kilépsz klausztrofóbiádból,
az új a láthatárig ér,

és mint akit az át hatalma
szabadított el, úgy leszel
háló elől csapongva lepke
a bennünk nyíló réteken.

PILÁTUS ELŐTT

Az atyai tárgylencsájén keresztül
látva szépnek az elnagyolt világot;
a megtestesült gyújtópont maga,
az egyszerűvé vált igézetében.

A nyelvtana tömondatok, kopár.
Szótára is szerszám, sallangtalan.
A túlzást állította, mert való,
noha frappáns bizonyítása öl –

nem izgatta törvény, se zátonyok,
se félremagyarázás, félreértés:
úgy mondta ki. S állt csak mohón,
válaszra várva, kérdés mindörökre.

UTOLSÓ VACSORA

Mint az üveg, úgy tört meg a kenyér.
A morzsák szinte vágtak. A kehely
öblében borként sötétlett a vér
az átlényegüléstől. Sem a hely,

sem az idő nem volt alkalmas erre,
az előeste alatt roskadozva.
A szavak minden láthatatlan terhe
nehezült rá a kő padlólapokra,

és meggörbült a padmaly, gödre támadt
a megértésnek, benne összegyűjtve
a kar rettentő kitárulkozását
az áldásban. Mint torony dőlt a földre

a csend. Lehajtott fejjel körben ültek
az asztalnál, középütt ő, a vendég;
a fiú köztük, kedvesebb a többnél,
s a szándék rabja is, maholnap emlék.

ÚJ TANÍTÁS

És mint a lágyék, úgy feszült a térnek
a tette vágyó, meztelen tudat,
mert megviselte nemvalódisága
az áldozatnak; az, hogy alkudozva
és pénzt ajánlva öljön állatot
a láthatatlan látható kegyéért,
a papság hasznát lássa rajta, hagyja,
a kapcsolatból márkás áruvédjegy,
a szentből monopólium legyen,
s hajóját ne mindenkinek kitárja
Salamon temploma, hanem csak a
fizetővendégek szolgálatának,
mint egy üzletközpont hétvégeken.
S mikor a harsány árusokhoz így szólt:
„Vigyétek innen, ez nem áruház;
nem a rítus, a lélek üdvözít”,
kötelet mutatott a birkahadnak.

Az megdőbbent, bégetve szerteszéledt,
mert szentélyében nem tűrt rómaid,
s nem kellett olyan isten, akinek
sokféle gyermekét szeretni kell,
s az egyenlők előtté még kevésbé.

Tódultak, ordibáltak, átkozódtak,
aztán a csend. A széttört ketrecek.
Boáz oszlopán egy galamb burukkolt.
Már megfogant, lelkébe ért az újhold,
s ő mint a nagybeteg.

A GÁZLÓN

Amikor feljött a folyóról,
már tudta: mint a len,
oly megtilolt és elgyötört az ember,
s olyan jellegtelen.

Kiesett boldogabb terekből,
mint akit víz alatt
ráz zokogása, fullasztó valóság
szaggat és fojtogat,

s bárhol keresse, nem találja sorsát.

Már nem volt nappal, s még nem alkonyat.

A partra érve csöpögött ruhája.
Nem látta más, csak egyetlen caddik,
de nem maradt ott. Mint a pusztá, várta
a megkísértetés negyven napig.

ANGYALI ÜDVÖZLET

Te nyugtalan szeplőtelen!
Nevetsz a vadvizekre várva.
Bezár öled sötét szobája,
múltból jövővé vált jelen.

Nincs több sisak, se vért. Akár
tüskés akáccal, méla szemmel
tapogatlak, nem értelemmel
kereslek, legvégső határ,

aki majd Józsefnek fiat,
s neveztesse Immánuelnek,
mert mint a tűz és mint a vermek,
és némán, mint az áhítat.

SZERÁF

Szabó Pálnak

Majdnem látó szemünk fölött
minket néző ruhád
pillákból roppant tollazat.
Benned zsibong a lét maga,
vakít, akár az éjszaka,
betakar és megáld.

Elnézi ezt az életet,
a majdnem-sorsokat.
A megkopasztott istenit,
a megfosztás színterét,
ami kevés volt s véget ért,
s csak dongaboltozat,

majdnem-halál a trónusok
hossannái alatt.
Kitárja ránk az éjszakát,
tűzből van és tüzet kiált:
részvét, nem gondolat.

MARIEGOLA

A szív katedrális-sötétje,
ha tarka rózsablakán
benéz az építész, a fény.

Galambok, jajfehér galambok –
csattogva tűnnek a homályba el
a kamrák boltozatos magasában.

A nyári napnak vége.
Letéve mind a hangot,
és mint a kéve gyűlik már az árny
boltíves vélemények rejtekén,
mely századának épp csak megfelel.

Lélek, te kóboráram!

S mi, sebzett külvilág.

RENESZÁNSZ

Pico herceg és Monna Lianora
a piactéren, keddre virradóra.
„Mért térdepelsz elé, kedves barátom?
Mint első és utolsó pásztoróra
teltünk el, mint a városszéli máglyák,
lobbantunk ki, ha sűrű kormuk hányják,
s a boszorkányok körmös kecskebakra,
pemetre kapva lengetik a fáklyát,
míg azt se tudjuk már, voltunk-e egyszer,
a múltból úgy kimos e szörnyű vegyszer,
az eszelős és rút Savonarola –
én ravatalra, te lányokra fekszel.”

„A pörkölt hús: szíved tüzétől én.
S aki mert senkié, azért enyém,
a te: e test, végképp megkaphatatlan,
adod tehát; s mint fátyolkönnyű rém,
a szerelem, amelynek nincs köze
érzelmekhez, csak ölhöz – eszköze
megmindentítő kénynek, porba sújt
és felemel, mint a szellem keze,
s követ helyez mellünkre, néma súlyt?”

Spanyol bölény Szent Péter trónusán,
és gyűrűk csak: elegáns, könnyű mérgek,
meg tör, társasági érintkezésnek,

újjászületve a hasonlatosra;
s rá égett bűz, az oltár szörnyű mocska,
de semmi félreértés. Semmi lélek.

CASANOVA GYERMEKKORA

A szégyenlős, már túlértett kamasz,
gyaloghintó tömegben, oldalaz,
míg ruhaszegély romlás követi.
Nevetésük a csipkét áttöri –

ingerkednek vele, csókot keresnek,
szépségük mint a mérgezett szövétnek:
Herkules nyeszlett mellét Déianeira
ajándék gyolcsa füstölögve marja.

Benne e letakart, poros tükör
egy kézre vár; a fátylat leemelve
nyisson spalettát, a fényt beeressze,

s az felzsibonghasson a foncsoron,
bármily váratlan lesz a várt, a látvány,
mikor testükből felpáráll az álom,
a vágyuk; s mint egy nagy harangtorony,
reszketni kezd fölöttük a szivárvány.

IFJÚSÁG

A várva várt varázsa rettegéssel
töltötte el, míg vágyott rá titokban –
később már nyíltan, mintegy tiltakozva.
Mert másnak lenni fájt, mint szalma lobban,
s nem tudja: fáklya.

Csipkebokrú én!

Ez már az idegen volt: az, aki
távolról jött, és gőgös, zsarnoki
szótlansággal, két karját összefonva
bámult egy semmitmondó kúnhalomra,

nem ő, a gyermek. Kétfelé hasadt
az egykoron szelíd, s az új, a vad,
hogy feltűnjön még egymás hűlt helyén,
ritkulva bár. Árnyukba mart a fény,

s oly máglya lobbant benne fel ropogva,
dühöngő tűzzel, már-már olthatatlan,
mint szittyót ver fel tömbös, sűrű bodza;
és hátra-hátrarontva, mint a vadkan.

A BAK
(*Capra ibex*)

E meggörbedt, irtózatot tusában
két hulló hold a görbe kecskeszarv
rovátkolt, hosszú, széttárt szablya-íve,
a láthatatlan úgy beléje mart.

Tánc ez, s ha az, bércek ormára hív-e?
Lábát a mély fölött vetette meg
a következő elrugaszkodásra:
patája alól törmelék pereg –

a kő csattogva hull alá szemétől,
melyben sötét, baljós pupilla ég
egekhez szokva. Minden összebékül
a váll tüzetől, melyben már a vég

tanyát vert s markolja, üres tenyér,
habot préselve száján ki; s a visszhang
úgy gurgulázza a tüdőlovást,
mint más nevetését egy árva hobbant.

VURSTLIBAN

I/ Először soha többé
semmi nem ugyanaz,
azután egyre több – végül
minden; épp csak
nincs, aki már észrevegye,

mert fejsze vettetett
a távolságok gyökerére, és
elindulás minden megérkezés,
a lendülő. A sorsa mint a hinta:
átfordulásakor kicsit megáll,
és *az* a pillanat valódi csak.

II/ Úgy élünk, mint egy lejtőn, amely szíót kíván,
s a szánkóhoz szokott szív visszahőköl
a meredély előtt. Se út, se visszaút,
csak a vizes havon az ismeretlen,
oly biztos sánc felé,

s potomság, hogy a megszólítatlan
még kincseket rejt. Otromba céllövölde:
kit eltalálnak, pengve dől hanyatt
– hűlt bádogfigurák – légfegyveredtől,
Sors elvtárs! Jöjj, mulass,

tiéd a ringlispil, a rossz sífelvonó,
a madártalan, ködös némaság –
a pályabérlet árát rég beszédted,
hajóhintádra száz busás belépőt,
s lassan minden bezár.

Száll gondolád, és siklik még a léc
egy kicsit ráadásul. Alkonyul.
Menjen haza, aki fél, vacsorára: kiszállhat,
mint a mesében.

HARMAT

Amikor minden keserűn
átviharzik az édes:
és minden, ami töredék,
egyszerre csak egész lesz,

a mélyvénás trombózisok,
összeomlott keringés,
a könny, a lakk, a menny, a sokk,
a hintaló, a lengés,

s a felhők közt aransugár-
pázmák nyilallnak egyre,
nincs többé gát, nincs több határ –

se ketté és se egybe,
mehetsz, maradhatsz: visszavár –
nézd, harmat szállt a meggyre.

LARISZA FJODOROVNA BÚCSÚJA

Oly fáradt vagyok minden véglegestől.
Mikor az eredmény mint a tükör,
rám ég, és végre meg kell értenem:
eddig lehetett változtatni csak.
A félrehúzó mérleg, a *mene*
tekel betűi a meszelt falon,
örökké és állandóan kevés,
ezt üzenik. Valamit folyton el,
de nem tudom, mi az, vagy nélküle
lennék-e még egyáltalán, s ha nem,
mi fájna; hisz ha nem fáj, nem vagyok,
s ez az egész bonyolult érdekeltség,
ugye? Tragikus bűnöm éteri
valósága, e megtartó erő
izmosabb nálam; a kudarc az ár,
melyet fizettem érte, hogy legyek,
amíg lehattél, éjem mécsese?
S csak bámultam, hogy más szemlátomást
nem „így” van – boldog és elégedett
azzal, ami jutott neki; nevet
a mán, örömmel tölti el a holnap,
s nem fojtogatja láz, se múlt, jövő.
Ami kilobbant, szétfúj engem is;
szőkeségembe belepusztulunk.

IN MEMORIAM

Hogyan térnétek meg a messzeségből?
Mi itt vagyunk. A sorsotok kinyitva.
Csak fényképek maradtak az egészből.
Képek szavakból. Mindnek egy a nyitja.

Heverték egymáson, sarjú tavasszal.
(Az elvágódók mindent tönkretesznek.)
Szofija Jakovlevna: málna gazzal.
Marina Ivanovna: szőke lednek.

Kibomlott kontyotok, akár egy álom,
leng víz alatti szárítókötélen –
lassú ütemmel én vagyok az áram,
s ott álltok partomon álmatlan-ébren.

PÁR

Ez a megégett jégvirág.
Ez az eltorzult ismeretség.
Felolvadtunk egymás iránt.
A forróságra semmi mentség.

Most – eldobált papírlapok –
heverünk egymáson megírva,
szabadok még imént, utóbb
rabok megint, akár az inga,

a túlfeszített prózai
eszélősödő foglyai
– ha hús az ég, a hús a zárka? –:

madarak drótháló alatt,
madzagra kötött gondolat,
és mintha űrmértékbe zárva.

GYUFASKATULYÁK

A bőrdöd szinte foszforeszkál.
Papírvékony, és úgy sajog,
mint ollóra vágják a perkál,
kisülni kondenzátorok.

Egyforma a különbözőben,
ismerősben az idegen!
Szépséged mérge dönt felőlem:
legott elapad a szemem,

ha nem láthat mindent belőled,
akit csak felhabzsolhatok!
Kiből a látvány mind előleg,
s az érzék, mint a záporok,

majd mindkettőnket elsodor,
táncoló gyufaskatulyát,
míg fennakadok válladon,
és gyöngy-tajték tör rajtam át.

MÚZSA

A képesség, hogy többeké legyek,
tudom, nyomorba dönt majd, indulatba.
De nem adhatsz nekem új életet
cserébe, hogy a régit hagyjam abba.

Abból élek, hogy áldozat vagyok,
más tápláléka kiszolgáltatottan –
a sorsom ez, s nem attól függ, hagyod-
e. Úgy telek, hogy elfogyok;
és visszapattanok, akár a labda.

Ha asszony nem voltál, nem tudhatod,
férfit elhagyni mennyi szenvedés!
Nem akar nőni. Kisfiú, konok:
nem bocsát meg. Karmol. Gazos vetés,
és úgy nem érti, mint az állatok.

Nem búcsúzom, mert végképp itt leszek,
legfeljebb nem látsz. Becsap majd a szem.
Több dolgok vannak; még több helyzetek.
Az ember ez, nem az embertelen –
nem így muszáj, de már csak így lehet.

PILLA-TÁNC

És tágra nyíltak, mint az ablakok,
ha feltámadnak (üvegszárnyú lepke
a len fölött, kissé még szédelegve) –

A vágy mögött ott várt a messzeség,
s a bátor, félénk, nagy szemek
azt üzenték: „Leszek szened
a tűzért, mely belőled bennem ég,

hogy elhamvassz és elhamvasszalak,
csak égess, bokrot szózata
a meg nem nyílóknak! Maga
a teremtésre vágyó, szűz szavak,

vagy mint a láng, kitöltve: forradás
kelyhébe, sebhelyekbe, úgy enyém,
mint pusztaság az Isten tenyerén,
s kívülem többé nem léssz senki más.

S hiába vágyjam, el ne oltsanak.”

A SZABADOK

Nem szorulsz rá, hogy megbocsássunk.
Hogy megtanuljuk, mi igen;
különben nem lesz maradásunk,
bolyonghatunk földön-egen.

A majd mögött, és nemsokára,
felgyülemlik a végtelen,
mint zenekarban tompa hárfa
lebeg puhán a végeken,

s e hangversenytermi büfében,
a végítélet műsorán
hova álljunk, miénk a kétely –
jobbra, balra, későn, korán.

SZ. P.-NEK TAGANROGBA

Már nem hiszek abban, amit csinálok.
Padlón vagyok.
Irigylem érte a hályogkovácsot,
a romlatlanság éveit, a rácsot,
nézd, ima nélkül gyújtom meg a gyertyát –
a fényt, mely itt hagyott.

Megbámulom a porcsint. Hogy virágzik!
Ősszel bajos dolog.
Éjjel a ködtől nem látsz el a házig:
reggelre hideg verejtékben ázik,
a rét merő lucsok –
a nappal kerekét futkosva hajtják
izgága mókusok.

Ó mondd Szonyecska, boldogabb terekbe
hogyan jussak át?
Vágyak, szörnyek! Barátom képzeletből –
jöjj, és segíts megrázni ezt a fát,
hadd potyogjon a földre vad gyümölcse,
rövid nyaram fanyar, keserű görcse,
legyen másként tovább!

TILOS RAKPART

Egymásba nyíló zsákutcák vagyunk,
melyekkel eljátszik a délibáb.
És tévutak, ha már bejárhatók.
Vitorla-vesztett, elgyötört hajók,
átvéveltük a szélvész ostromát –

most lóg a csarnak, peng a drótkötél.
Ez a rakpart tilos. Ne jöjj ide.
Az utca végén mocskos téglafal,
grafitti-nyom, duhaj tócsákba nyal
a parti szél, a hullámok vele –

„Kell egy zug, ahová elbújhatok
a folyton seprő tollseprűk elől!” –
No persze. Hajtogasd csak. Mint a sérv,
úgy záródik ki minden ellenérv,
míg csak a szike elő nem kerül...

HULLÁMHEGY

A másik tér sugárzik át
mindenfajta esztétikában,
a máskülönben kín: a hely,
s a roncs idő. Amennyi távol,

annyi közeli, végtelen
idegenségű ismerős:
vonagló bábót, táncba hív
a tétlenségétől erős,

te hajladozva bókolog
keringőd pálma-ütemét –
hullám a partot mossa így;
csupa moraj a lágy sötét,

a vágy, hogy végre más lehess:
ebben a térben abbóli.
S csak a fövenyen elhaló
állandó pezsgést hallani.

HULLÁMVÖLGY

Fáradt vagyok. Már úgy elég volt
az élet, mint a nagyhetek,
mikor a test a végtelenre
tesz szálnalmas kísérletet –

minden csupa könny meg maszat,
elfúlva változást ígér,
aztán csorbóka és acat
nő minket be, az éigig ér.

Itt a kép is teret takar,
s a hang a tányérgörbe űrbe
fúródó tér maga, a dal:
kileng, lehull átlelkesülve,

majd súlya alatt összegörnyed,
úgy alszik a padlón tovább,
mi pedig rángva, üdvözülten
játsszuk, játsszuk az ostobát.

SZABADESÉS

Zuhanunk a történelemben,
előre a jövő fele,
mint aki térré változtatja,
amíg van még rá ideje.

Arccal a földnek, születésünk
magasából, akár a kés:
szívünkbe döfve gyorsulásul
a szüntelen nehézkedés.

Miféle úr az ember álma?
Szül, és mást is ürre taszít,
s csak mert maga maradni nem mer,
megújítja korlátait.

A kört mindenki megszakítja,
de későn – újrakezdeni
marad ereje már csak, és a
fasoron zeng a hallali:

fasor az úr, madár az álom,
menekülünk, akár a vad,
s kiáltozásunk felriasztja
a temetetlen holtakat.

AZ EMLÉK

Végül a szív tükrébe lesve
se kivehető látomás
az ajkad, mint ha tűzbe esve
alkonyodik: a színe este
és összeroskadó parázs,

s a zöld, lezáruló egekből
lehulló pillád néz reám,
mint közbülső járdaszigetről
egy lomha pék, mogorva rendőr
valahol messze Óbudán.

Az eget lassan elborítja
az emlék, súlyos könyomat,
s tekinteted, mi volt a nyitja,
már eltakarja arcomat.

ARC ANYAJEGGYEL

Azért örök, mert ellobbant e fogsor
magnéziumos vaku-villanása.

A szögletesen hullámozó szemöldök
füstöt takar; alatta könnyű táska,

melyet kitöm sok virrasztás meg emlék.
Van min nevetni? Nincs. Elkapta végül
a gépszíj, melyet keresett magának.
Az akkor és ott van most. Visszabékül

a pillanatba, mint a napsütésbe,
a filmet ami átégeti holnap –
jelvény-tekintetű. Titkolt valóját
vízmélyként tárja föl: alant a holtak

kerengnek minden új fogantatásban,
de itt most nincs idő, nem múlik semmi,
és mintha szélcsendben, érkezni már nem,
de nem lehetne még tovább se menni.

SOKK

Kibogozni a vér konkrétumát.
Két borzas-szürke eukaliptuszod
közén a tél – gumilap – horpad át,
és odafagy, ami már nem mozog:
jeges szobában hideg mirtuszok.

Nem hasonlítunk. Támpont sincs. Lehet,
de nem valószínű. Magunkra hagysz,
mint kis felhők a lélekzetek,
árnyékát az elguruló narancs,
arc, mellyel összetévesztjük neved –

úgy vagy, ahogy a seb, a lüktető:
zöldgally-törés, immár gyógyíthatatlan,
rosszul forrt össze; zúzott drágakő,
s most zárványként betokozódva, lassan
oldod ki mérged, hánytató salakkal –

meghaladni. Nincs is más, új utak –
csak az. S a szép, elengedett kezek,
lehullók: már-már búcsút intenek
(vagy azt hiszed). Aztán mind elmarad,

s úgy száll az egész, mint a verkliszó
a kúpcserpes háztetők felett.

ÉJI FOLYÓ

Mint éji folyókon a fények,
az élet lassan ellebeg –
tarka neonból díszkíséret,
nincs benne semmi rettenet.

Alámerülő kocsonyákból
minden nap egy-egy méter, és
foszforeszkál, akár a távol:
halkan loccsanó számvetés

felette a fekete mennybolt,
a vízzel egybeolvadt.
Mint kit egy csillag összerombolt,
nem vagy, és már én sem vagyok.

ITT ÉS MOST

De mintha nem
itt és most volna. Mintha idegenből
lenne ezt az est ismerős,
akár a megtörténtek annyiszor.
A fák. A bokrok. Májusi hideg.
A felhők rajza. Közelgő eső –
nyit már az orgona. Halott rigó
az úton: húsa nincs, a csőre tátva,
még csontjait a szél zilálja szét –

mintha belőled látnék. (Mindenem
magamból láttam eddig – áthelyez,
hangsúlyt, a váratlan: bármit teszek,
mostantól felhozhatják ellenem.)

Nem érdekes, mit hol olvastam, és ami megvolt
egy darabig, most már legyen meg mindörökre ott,
ahonnan kiemeltem, mielőtt eszembe jutott volna:
ahhoz, hogy emlékezzünk, ehhez a kényszeres vissza-
szerzéshez mindig kell majd a kérdés,
a megtermékenyítő veszteség,
a láng, amelyből előléphetünk,
árnyunk hogy kiemelje, majd feloldja.

SZERKEZET

Ez hát az óramű. Felhúz. Lejár.
S az érzelmek csiríze, mely az ént
a semmihez ragasztja, míg megáll
a maszk.

Ó, az én!
Önvédelemből sok mindenre képes,
de mégsem ő a te. A hasadás
újrafogalmaz mindent. Más ez itt,
aki elemez, osztályoz, kijár
a ketrecből, bár visszatér aludni –

az élet, minden téged igazolt:
csak tagadás voltam, hajtóerő,
vállt vállnak vetve versenyeztem. Vége,
s a győztes csalódása meglepett.

SZFINX

Egyszerre jön, nem apránként, letéve
minden modort. Nem hegedűk kísérik.
Buborék, melytől elszorul a gége,

vagy illat, mély, szorongató, nehézkes.
Váratlan, mint egy távolsági hívás.
Bogáncs a szoknya korcán, oly parányi.
Akár a hold, kilép – most végre rálátsz:

oly meztelen, hogy elszorul a szíved.
A közelsége kezdetben szokatlan.
Melledre ülve rágyújt, néz sokáig,
s a hamu elborít, arcodba paplan.

MENÁDOK

I/ Hangold fel húrjaid idegzetét!

Itt az idő.

Törtél követ és koptattál palát,
szétettek az undorgyakorlatok,
holtat csókoltál, mint ki holtra vált.

Állj most elő,
s játszd el nekünk az idegen zenét,
mely benned bong, míg kószálsz száz szobán!
Ha nincs kivétel, nincs szabály se.

Lám,
előkelő
rokonságod sehol; te, égi, itt.
Miért csitítanád a hallalit?
Úz s vad is: inkább szétszaggatunk,
mintsem megfuss sorsod elől –
baritonod bakelitlemezen
maradjon ránk, mint egy kockás zakó:
viselted istenülésed előtt – ;
az ihlet hályoga, a vattapaplan,
s a zsömle, melyet ajkad illetett.
Inkább ne légy, ha nem lehetsz miénk.

Oszd szét magad, mint végső oszthatatlan.

II/ A múltja volt jelen. A múltban élt,
s amaz mint távoli jövő, szikár.
Ó édes jambus, el ne hagyj! Akár
égerliget, ha reszket semmiért,

dala olyan volt: fuvalom, sötét,
és csóka-jaj is, lápi kék metán,
s villódzó szőkeségbe oltva tán
borostyán-fények. Sóvár messzeség.

Mért reng a föld, mint a szívdobbanás?
Egy fő úszkál a forrásban le-fel,
szemén pecsét, az ajka énekel:
ez ő, a volt. Elmúlt. Él végre. Más.

SZONETTEK EURÜDIKÉNEK

Első rész

I/ A megfordítható visszafordíthatatlan
minden feltámadás rejtvénye. Részeset
egy még hatalmasabb tavaszról: rügy-alakban
mutatni meg az égre hulló keserveset,

az irányok közül mint új irány, kiválva
a hírnökök sorából. A testnek idegen,
a lélek ismeri csak fel: megjött királya,
s a megnyugvásnak hódol a kínzott értelem.

Mert felkapott az örvény és a norma,
a fogság vége árad szét a rabban
– a tartalomról hogy lesz végre forma – ;

az ő táplál minden kenyérdarabban,
a must íze a borra váltba forrva:
a most hatalma erjed túl s berobban.

II/ Hold. Sapka. Sál. Kerengő kődarab.
Bontakozás. Élet. Anyaság. Gyermek.
A kimondatlanban pangó szavak,
mint az ölfa, még egymáson hevernek,

de szabadulván a megszólalásban
moccanni ez, izzani kezd amaz
– *zene* –, és lényege helyén varázs van:
tárggyá lett tartam. Lassan oldalaz

célja felé, melyet nem ismer ő sem,
mint alsó áramában ismerősen
lengő növényei egy lassú érnek –

kígyózó, karcsú, keskeny sás-lapok,
balról jobbra. És mint a holnapod,
kezdeteikbe folyton visszatérnek.

III/ Amit mindenki, azt nem épp: a tested
korlátait. Anyag – csak ennyi volnál?
Te innen is túl! Forrásod keresned
meg sem halad. A hangszer több a toknál,

csak ennyit tudsz, míg tartalmad terébe
kilépsz, s veled a hiányzó aránya.
Hegyláncaid tar ormán túlra érve
nagy égbolttá terül, mi volt, a bánya,

a kandeláberekre úgy esett
harántfény, mintha Isten asztalán
égtél volna! A léptek véresek,

te nem: a több magad, szélhozta vendég,
a jelkép ablakszárnya közt
sodort be kósza sorsod, az öröklét?

IV/ Elmúlni is tudás. Minden folyó
ezt tudja. Tűz, és páras szélroham –
a föld soha; mert benne más erő
lappang, amelynek telje veszve van,

ha nem kezdődhet folyton, mint a láz,
pírral borítva az arcod előbb.
A réten nincs, mi múljon. Érvekért
az idő ellen nézd a legelőt:

a konok egyszerűség szögletessé
teszi a parlagot, hisz semmi másra
nem jó, csak hogy változatlan legyen –

a bogáncs pelyhe lassan foszlik ketté
egy későn jött szellő kezét cibálva,
és ni, most fennakad egy ághegyen.

V/ A fordított terek kívájta utcák
medrében hömpölyögve látszat-élet:
csúcsforgalom! Összhangzat átkelése
réz-csinnadrattás mértanon! Zenédet

dolgok harsogják – boldog indulókat,
hadd higye annyi láb, nincs tévedésben;
de lépte lassul minden fordulóval,
s csiga-fokonként önti el a kétely,

mert bár követte, nem talált magára
az arctalan tömegben éjszakára:
csak a nappal lett rég kibírhatatlan,

reménytelen reménnyel át e tájon,
egy szó hülő nyomán, hogy égve fájjon –
távolodó lánykórus, gépi jajban.

VI/ Hús fátylon át, leánytestű tavasz!
A törökmogyorófa délelőtti,
mikor a lombból aranyfüst, remegve
tör ki a virágpor és elszalaszt

minden mást! Szemcseként inogva, lágyan
kereng le-föl a kis áramlatokkal,
míg reszketésében mint gyertya lobban
az üdvözült tétovaság talánya.

A széltölcsér szerelmes suttogásán
a részeg füst s a fény magára ébred,
s a kék selymen lassan egymásnak esnek.

Táncos fehér, pipiske tüllruhából!
Zöld kontúr, rózsá-arc, csupa ígértet:
aki születesz most, lenge mintha-kezdet.

VII/ Forrás felel: a tavasz víznyelői
már tágra nyitják szomjas torkukat,
a hegy méhéből élet indul útnak,
s kövek közt futva völgy után kutat.

A csenderes megtelik olvadással.
A jégdugókból fényszilánk hasad,
s a morzsalékot mint a csend, fölissza
az avarból párálló alkonyat.

Valahol távol egy harkály kopácsol.
A mély zugokban megroskad a hó.
Nincs, ami ma ne lenne folytatás –

a bükkös, túl a gallyak szőtte rácson
az égett nyúl, s akár egy hintaló,
úgy ringatózik. S benne ring a rács.

VIII/ Pisztráng: sodromnak pettyes ellenáram!
Izmodban ott feszül a cél, a végre,
a történet-mögötti lassú vágya,
hogyan kiszabaduljon a holdsütésbe.

Opálos, lépcsős, boldog vízesések
egy álmoként tovafuló patakban –
az ütközésben elvegyülve hálód,
s horgom, mely pikkelyedről visszapattan!

Ajka bolyongó, őrlő ritmusában
a Tejút leng fölöttünk, mint a bodza,
míg két halott vadon, ölünk megéled,
s a balzsamos világot létrehozza.

IX/ A jelkép nincs így. Még egész világa
csak lenne, tű hegyén és igazán,
romlandón, a tökélynél többre vágyva;
s a múltban magára úgy talál,

mint dzsunkák az erjedő félhomállyal
lehajózva, estéli szürkületben.
Nyomot vesztett a bitangok naszádja.
Titkok tudója már a parti nádas.

A van, de nincs suhog csak sás-sereggel,
a valódi, az igazzal határos,
mert megkapod. És belép az ígéret,

a test függönyén átsejlik a lélek –
húsból a húst, jajból a jajt, eressz el,
hadd ébredjek fel végleg most az egyszer!

X/ A fasorokban a platán-avar.
A nők szemében az a könnyű pára,
amellyel azt ígérik: nemsokára,
aztán soha. Akárha műlovar

kacsázna át a hamvasszőke parkon,
a Llano Castellano menti fák
borostyán fejkendőjük illatát
terítik rá, míg ténfereg az alkony

a forgalomban láthatatlanul.
A pálmák és fenyők száraz szigetre
repítnek, aztán mégis, mintha kedve

támadna még a kerteknek, s a dúr
most lassan átsuhanna enyhe mollba,
mint ég alján egy nagy vörös vitorla.

XI/ Iszonyú volt a megszokásból
nem várfalat építeni,
hanem utat: elmenni, égve
s égetve, mint a hallali

jelöli ívét jajvörös
lombokon át, a cserszömörce
gerezna-véres foltjait
átdöfve majd, mint fát a görcse –

magány mögül magány mögé.
Ha pillantásod körbejárta,
csak fortyogott a szörnyű lé,

de megtanított sejteni;
s hogy mélyen bent, a vágy-bozótban
ott szendereg a valaki.

XII/ Már lénynemlakta erdeid
kék fénybe mártva, kába
léptekkel rója, mint akit

a többsincs út talánya
vagy porfír vére részegít:
a lélek-mélyű bánya.

S álmodban pávák, tigrisek
közén járkáltok ismét,
ő játssza Pyramust, hiszed,
te pedig – érzed – Thisbét,

a függöny hull, akár a hold
egy erdőn túli vártán,
és mint a zápor, leszakad
alattatok a párkány.

XIII/ Kellett belőled az illúzió,
amelyhez képest minden maradék:
a mélyebb kín letéteményesét
mintha keresni volna csábító,

nem meglelni, mert nem kifosztatás,
hanem muszáj más képhez más tükör.
Amit látunk, talán gyűlölni kell,
nem ajnározni, gyulladt pattanást,

hogya a hamuból újra láng legyen,
mint sorsot rejtse karcsú amulett,
zsinórmértéke meg hernyóselyem –

míg azt mondhatjuk: elvégeztetett,
ismét kéktüzű len a félelem,
s mindig láng lesz, ami itt hamu lett.

XIV/ Aki adta a lázadásnak
a megbékélés erejét,
vele száz nappal-pusztaságra
ereszkedjen le a sötét,

s a belenyugvást ráadásul
a ránk zuhanó éjszaka
biztonságával, hadd találjunk
a nyugtalanságból haza,

amiből több van a jelen
méhében, mint el sem jövő,
vedd el a végtelennyi múltat!

Tégy egyensúlyt a mérlegen!
Benned a csillag és a kő,
a források ha felzokognak.

XV/ Mint tojánhéj rejtí robbanását
egy ma még beláthatatlan térnek,
mely, hogy egyensúlyát elveszítse,
dől és zúdul örvénylőn, temérdek

tajtékával érkező napoknak,
teljesülni minden készítésben;
súly hiányból, magát elfogyasztva,
vagy parázson füstől így az ében.

Nincs még semmi, amit rég ne tudna,
mámorából lesz a sors kalitka,
míg megáldja dús emlékezet:

láza szikrát vet, valami hívja
– hátha mind a zár a titka nyitja? – :
és a mész most körben megreped.

XVI/ S még azt hitted, míg istennő a távol,
rejtélyes vonzás, melyen megtapad
a képzelet, az emberi honából
fakadó szörnyűtől óvod magad,

a közelségből dőlsz iszonyatába,
s a misztikus szép bármi arculat
– rejtse bár titkait előled, kába,
kiejthetetlenül –, csermely fakad

vonakodásából! Most áttekintesz
a síneken: sok veszteglő szerelvény –
megálló csak minden végállomás.

Az év fordul, mint egy csalódott cserkesz,
még zagyvább lett a megfejtendő rejtvény,
s ábécéként mered föléd a Más.

XVII/ Mikor még jég között fut a folyó,
s a lázas ablakon belül a pára
(a fagy virágot rajzol homlokára,
melyet hajnalnak támaszt); és a hó

parázsként csíp, és köd lapul fölötte,
mint eb szalonkán, vére cseppje kármin,
de turbolyától leng a táj, s a jázmin
maholnap átszivárog mind a ködbe,

érzed úgy, a távol milyen közel.
Legközelebb van a megfoghatatlan,
anyaggá változott az érthetetlen:

hidegen vonz, mert oly forrón tüzel –
akár egy végső kérdés lány-alakban,
éj hozzá, s e világba visszaretten.

XVIII/ A költő dolga a vigasztalás,
nem az elégia. Sírkönek ott
a márványtestű gyermekgyászdalok,
de több kell: hogy a testnél többre láss!

Mérd meg magad úgy, teljesebb valódban,
mikor ami alaknyi, átmenet még –
két emlék emlékéből újabb emlék,
s a báb szekrénye körben összeroppan,

mert testnek lenni nemsok; mint a fény,
minden kezdetnél ott a televény,
és vagy; s a mag, mely, röppentyű, inal,

felszáll, rózsabokorként szétesik –
szikrazáporával termékenyít,
tisztára mos hulló dalaival.

XIX/ A költészet a másik ország,
a mégsem itt, a mégis ott:
mint kit az örvény felkapott
és lát egy más, egy fényes orcát,

oly ébredő világ az ébrény,
melyet épít a képzelet!
És mint a tett, szavak helyett:
legyen, ha nincs! Távozz, sötét fény,

mert itt a végleg évada –
múlásból fejlődésbe lépve,
akár idő, elmállik a

végsonél bármi kevesebb,
sokból a többbe átnyilallva,
magasztalván a keveset.

XX/ A tagadásra nem jut már erő,
az igenlés annyira felemészt,
bekebelezve új határaid:
léten innen a léten túli részt –

a tárgyatlan mostban gyökerező
világát, azt a fogalmi zenét,
mely rád mosolyog, végtelen mező,
és benned hallik kéken, mint az ég

egyik eső előtt, másik után,
folyton közben, a sosem-szétesett
biztonságával, mintha volna még

meghódítandó, és az estikék
nem volnának alkonytól véresek
már illatterhes szellők oldalán.

XXI/ Szavakkal látni, megragadva
a megpillantás lényegét
az áram vibráló hevével,
akár a túlizzott sötét?

Ne higgy az első indulatnak.
A méreg lassabban csepeg –
a késnek, mielőtt lecsapna,
előbb fertőtlenítenek.

Mindennek módja van, megállva
a csábítást, hogy túl lehess
rajta, és végre, végre rálás;

a létbe mint üres szobába
zárattál be, s nem érdekes,
hogy van-e, aki érte hálás.

XXII/ Minden vers egy eloldozott csomó.

(Az ember bűnét nem szívlelheti,
hát istenére tolja, őt okolván
beépített gyarlósága miatt;
hamar felejt, soha meg nem bocsát,
s mint minden korona, tökéletes –)

Kikötőjéből kifutó hajó.

(S hogy mégis, és hogy mégsem, mert a szem,
a látni képtelen érdemtelen,
nem a vak; és a tenni kishitű,
kinek a teremtménye csak betű,
az látott akkor, s bénította meg
villám; hideg nyarak, forró telek –)

Bekapcsolva felejtett rádió.

XXIII/ Mint egy olajfolt, lassan elmarad
mögöttünk a történelem.
Nincs, aki kibogozza a csomókat.
Érdek csillan az érveken.

Előbb csak nem a testé lenni többé.
Nem létesülni már –
átrajzolódva ég el így a szélben
feloldódó madár.

A mondhatón túli vonzásba veszve,
sujtólégtől ittas bányakanári
mint átindázó titkos áldozat

haldokló sárgájával, mint egy eszme;
s ahol nincs semmi, mindent ott találni:
a kanyargós utat.

XXIV/ A dolgok ott történnek, hol a láng

harap, a sziszegő acetilén
a meztelen, kitett lélekbe mar,
s az szégyenében néma és merev.

Ott nem derül ki többé, ki az én
és ki a te, csak látvánnyal takar
léted, a ránk boruló nagy terek.

De máskor, ha a hold meglátogat,
megáll fölötted és szemedbe néz,
míg föl nem ébredsz, rá nem mosolyogsz,
mert rész vagy csak, ő meg pufók egész,
és vonzza hallgatásod, mert a vágyad
messzire nyúlik, mint a nyíres árnya
ha földre omlik mézsféher füvek közt,
de karcsún is, már hollótusba mártva,
s ecsetvonásnyi fák során lelépdel
hozzád, akár egy hosszú-hosszú lépcsőn
gurul le labda, szökdécselve pattog,
s míg nézed, nem gondolkozol a végsőn –
rohanni vágysz, most, hogy minden kerek,
s heversz csak ott, míg ő továbblebeg.

XXV/ De mi a szó? Nem összeütköző
lelkek zenéje, egybecsendülés:
vason vas? Vagy, mint felhőtömbbe rés
– fény tűz a messzi fénytelenbe le – ,
sugárözön nyomában jégeső?
Keresztút szélén tikkadt félhomály,
kép hangból; félig érett drágakő
zengő barackfán, szomjas birkanyáj
a vályúnak torlódva hasztalan;
szélcsend a szárnyverésben, folytatás
és vég, tengerszem meg szúrós bogáncs
egy mosolyban, mely tudja: veszve van? –

A szó a tárgyi lét túlszárnyalása,
felszín, melyen folyton kiütközik
a mély: vérző viszony és lomha mása
a többnek, magma-bélű andezit –
az átmenet a megvalósulásba.

XXVI/ És ott vannak a nyári délutánok,
az enyhén lejtős, fénybe nőtt utak.
A zsálya szára forró, mint a bádóg,
ha megzörren, rejt-e kígyót az árok,
találsz-e az ösvény mentén kutat

a lepkejárta kék selyem alatt,
kapára váró barázdák között.
Kacsolni kell a szőlőt. Szinte röpdös,
nyúlászkodik az égnek, míg az örvös,
a légykapó trillába öltözött –

a lennie kéne kell, nem a van.
A mindent értelemre kényszerítve.
Az alkony fojtásként szorul a szívre,
minden fűszál a harmatcsepp egy íve,
s egyetlen szál sincs már harmattalan.

Második rész

XXVII/ A zúzmarától öntöttvas faágat
kontúrja védi. Mint a pajzs, olyan.
A túlból nézve nincs határvonal,
és mint a végtelen, a vadvirágok

– szólamai egy hervadó korálnak –
nem ismernek, csak egybeolvadást
bűvel és bájjal: színekből palást –
a hasonlatok mindent körbeállnak,

létükben a fogalmat oldva fel,
hogyan van középpont. Nékünk pusztá tell,
romos a végsők egyenrangúsága –

Csak mert látszik, azért nagy az eső?
A föld ereje felszáll, egyre nő,
míg láthatatlan teljesül be álma.

XXVIII/ Merj elszakadni tőlem, ahogy éltem,
és elszakadni mertem tőled én!
A kígyót nézd: hogy összezúzta léptem.
Mérge szakadt belém, nem a remény.

Fordulj el bátran, végy új szeretőket,
ahogy magamat vettem tőled el
az elhamarkodott tett mámorában:
mint aki gyászában is ünnepel –

mi már beteltünk, két üres pohár,
fénnyel és csenddel, mustja sűrű éjnek.
Nem részegített többé szemhatár,

elviharzottak mind a szenvedélyek.
Öreg tőkén fürtnek lenni minek?
Azt hittem, ezzel elköszönhetek.

XXIX/ Nem egyszerűen hely kérdése volt
negatív térben élnem, mint ha torta:
lenyomat marad ott szubsztanciából,
nedves homok – a páfrányokba vonva,

tilosban járnom annyi éven át
sem volt mégis remek, ha bárki kérdi,
ott, hol a végtelen úgy fölszakad?
S a szív, az állhatatlan szív megérti:

a föld magánya nem szélként viharzó,
vagy szúróláng, se buzgár – őselem,
náluk hatalmasabb; felszállt velem

és átadott: virág legyek, kenyér,
gyerekjáték, összeütött tenyér,
sírmélyen át hazatérő vadorzó.

XXX/ Ott vagy, ahol a lélek fölszakad,
mert nem tudja helyét, se idejét,
mi történt vele, mi ez a sötét,
se rémülete nem a szavakat,
majd embrióként csöndben kucorog.

Mások vigyázzák mindhiába; fénybe
hívják, de nem mer útra kelni, kérve
haladékot, hátha a lét-horog
még visszarántja, míg az ismeretlen

kitárja karját, vár türelmesen,
s hogy önként, mert megérett, elfogadja
s elhagyja most e testet, már vetetlen

ágyát: belép, az ismerősre sem
emlékezik, letéve földi rangja.

XXXI/ Ne hidd, hogy itt ez nem az alvilág:
a dombok és a kerted. Egy a tér;

az idő más. Mint lények lakta éj
szippantom be a rózsa illatát,
s honvágyam néz a csillagokba fel –

a Földműves az Ökörcombra lel
útján; a Deneb vörösen ragyog.
A végtelen sötétkék és puha,
mint egy agyonmosott pamutruha,

s az elnagyolt és égi vázlatok,
száz otthonom se tudja, letről érzem
(az akvarellből lassan szétfolyó,
szikrázó hontalan nem-földi jó):
hogyan mit kerestem itt sorsomra készen.

XXXII/ Az út fel és le folyton ugyanaz,
de szem kell hozzá és tapasztalat,
hogyan el ne tévedj, mint ha vadlovak
legelésznek a deltában; tavasz

időz a réteken, s az ifjú holt
még ámul csak, virágot szedve. Épp
lehajolna, mikor a szakadék
megnyílik s elnyeli. A telihold,

akárhogy fulladoz, virít fölötte,
míg földdel egyenlő; aztán elindul
a szurdok alján, feketés patak

selyemfényű némaságát követve.
S az enyhe áram olykor összerándul,
ha követ vet belé, mert felszakad.

XXXIII/ Akár a függöny, már köztünk a fény –
csak hallak; és te annyit sem, siket
minden külsőre, részegítő zajra,
úgy hallgatózol, be: a kürtöket

keresed a hegedű-vinnyogásban,
majd üstdob mélyen puffogó dacát,
ha fuvola jajong; úgy szólva mással
az elviselhetőn túl, mintha át-

szakadt lemez erőltetné a dalt,
s még mindig azt hinné, *csak* többre képes
a kattogásnál – serceg és kopik,

és mint esőben a forró bazalt,
vagy alácsordultán a méz, a lépes,
idegen már. Az ottban van, nem itt.

XXXIV/ Mikor meghalsz, a rettegés olyan,
hogy elfelejtesz mindent. Kárhozat
ül pilládon, döbbsenten néma szél
áll körül, nem bírsz felébredni többé –

már künn a tér, amelyet átszövünk
távolsággal, és benn a hódolat,
amerre távozunk. És mindig így
nem volt, de távozása végokát

ott hordja mindenki: húrként feszül
a külső és az indíték között,
suhogó vesszőként röpítve el

e maradék magunk. És aztán átkelünk
semmit sem értve, mindent elfeledve,
ami játszott velünk, kövel parittyá.

XXXV/ Fekete lyuk az éjszaka: beszippant,
és mint a fény, többé el nem hagyod.
Csak a szolongatás száll körülötted –
e talán varjak, talán angyalok,

a ködbe rejtettek kiáltozása:
„Én itt vagyok, te hol vagy? Merre jársz?”
Tócsák jegén a hold, rőt fáklya villan,
akár egyhelyben örvénylőn a tánc,

ha nem törhet ki a szobasarokból –
a lopva más. Meredten néz, dorombol
a jellegét árnyunkba marta kény,

nehéz palástját lassan ránk terítve:
ragyogását, mely csillámként kering le,
s most itt bújkál a szívünk rejtekén.

XXXVI/ Mert nincs kétféle jó. S ha tárt karokkal
a mámoros súrlófény rávetül,
se tanulságos semmiféle végzet:
csak részleges tudást cserélhetünk

másikra – *többet* ott se tudhatunk.
A legrövidebb út nem létezik,
hisz minden győzelem viszonylagos.
Dicsőségét a férgek széteszik;

és nem vigasz az üdvös vereség sem,
se hogy a megszenvedett nyereségben
az üdvözlégy mintegy ölünkbe hull,

mert csak egyféle van. És estelente
ez a bizonyosság ül a szemekbe,
ha most-magván héjat repeszt a túl.

XXXVII/ A lét súlyát a módként két világ
egyidejűsége idézi meg.
Jelen vagyunk, akiknek – éger-ág –
karjuk nyújtják a múltó fentiek,

hogyan megnőjünk bennük, akár a vér
az életet száz éren járja át;
vagy mint a kedv, vörös karógyökér,
árasztja a konyhakert illatát.

Légy elfogult! A teljes ott a nedvben.
Nem bűn a mámor, míg erőt keringet,
s a cinkeszárnyban kertről kertre rebben.

Mohó! A hold már a dombokra ült.
Tárgyilagos csak a jólétesült
borúlátó: te törj fel ékebben.

XXXVIII/ Az árny ez még, a belső ébredés
kora: nefelejcskek között a gyöngy-
virág e lomha buxusok alatt
egyszál maga, harangja cseppnyi könny –

a nehéz délutántól megrezeg,
s oly illatos, mint egy puha tenyér.
A hőségben alig kapsz levegőt.
Ha volna itt patak. A fákhöz ér

és megfordul a szellő, olthatatlan
gyújtós: gyantán matat, cikáda herseg
villamos zúgással, zenél a télnek –

csak a sötét. Nincs fény az éji Napban,
se napszak, lázas hónapok, se percek,
s én égek, égek, el nem égve égek.

XXXIX/ Nem, nem lehettem más; akkor se, ha
fiam akartál lenni, önmagad
általam újranezmző, oszlopa
az örök ifjúságnak, csúcsoakat

járó, míg én, a tárna, visszavárlak!
A magasba menekültél előlem.
Magányom elriasztott, mint a bánat,
a sors alapszöveve szétesőben.

Az érdekelt, nélkülem más jut-e
osztályrészedül? Lassan megtudod,
én voltam-e gyilkos szomjad oka,

vagy ez a kívánság természete:
a kérdőjelekre se válaszok,
se térkép nélkül nem találsz haza.

XL/ Meddig tart még, míg nem tudom,
s hogy elmúljon, akarom-e?
Ha átjár lelkes fénysugár,
a tárgyak buzgó élete,

már *az* lettem; mégsem elég
a roncs biztonsága, amely
nem pusztulhat tovább. A lék
az úr bennem, még nem a hely,

a kitépett tövén a láng;
a parázsként felsajduló:
hogyan voltam, és még nem vagyok.

S nincs verseny itt, csak éjszakák,
a pára tükrén átfutó
rajzolat. Szürke nappalok.

XLI/ Már elfeledtelek. De érteni
most kezdlek majd, ahonnan nem lehet,
csak egybelátni már, hisz máskülönben
hiányoznak a részletek.

Végig fájtál, bár elmúlt a csalódás,
hogyan más módokon törődjek veled –
s ahol ronggyá foszlik, kihagy az emlék,
segít a képzelet.

Már nagyvonalú lettem, mint a felhők,
e formát alig öltő tartalom,
mely körvonalán túlömölve zápor –

de súlya terhe szétszakítja ernyőd,
gondoskodásában még nincs nagyon,
és meg nem mondom, honnan van magától.

XLII/ A lélek: szárny; és elragadtatása
a kétnemű, egy felsőbb közelébe
repes – viaszperzselte, tiszta vége
alábucskázik forró tollpalástban,

és láz és sürgetés, hogy újrakezdje
minden halállal. Mint tágas határból,
kévéit összegyűjti annyi mámor,
hogymindensége szabadon eressze,

s akkor, az átcsapásban, meredélyre
bukkanva végre, mindenülhet vágya:
felismer téged, hiányok hiánya,
és belekezd a lét dícséretébe.

XLIII/ De, látni: mint a kő, melyből a vész
kitépett már minden fölösleget;
s a holt, ha majd a rög, takarni késő,
lebbent fel életének új eget –

mögé! Fonák, színültig tartalommal!
Letépni mind a látvány függönyét,
hadd vesszen, könnyű látszat úr a lomban:
nehezkedjen reánk a vaksötét,

az igazabb, a nemsok, a valódi;
a súly, a mérv, a végleg most, a csend
kürtszó előtt! És vesszen mind a bővli,

hogymegátörjük a ránk dermedt jelent
a tűzbe visszatérve, mint az égi!
S megtudjuk majd, a lét mit is jelent.

XLIV/ Taníts a tágra nyitva élni,
mint völgyre néző ablakot
elvágyódása; mint a fecskék
gyakorolják a csillagok

alakzatát, s tömör rajokban
a fény míg fölöttük remeg,
mind azt hisszük, mert egy se szólal,
mindent és végleg értenek.

Szívünk ha árterekre bukkan,
vágj át a nedves réteken,
szarvaskerepben, hangyabolyban

mutatva meg a holnapot!
Adj belső békét, nyugtalanság,
s kápráztathasd el tolvajod.

XLV/ Legkevésbé a szó alkalmas arra, hogy
valamit pontosan kimondjon általuk
a száj; talán ha hallgat, tűnnek csak végleg el
zsaluk, csapóajtók, vasrácsok, kiskapuk,

e sok terhes csinálmány, hidak helyett verem
(alján a félreértés, kiéhezett csikasz) –
jártál már ott, ahol bürök terem
jóságos poharakba, égve az
örömtől, hogy segítsen mindenen?

A felnőtt könnyek gyermek-sírkövet
tisztítanak mohos emlékezettől –
a túl szorgalma innen is követ:
tegnap még nem volt, áll ma, holnap feldől,
s akkor lesz, ha többé nem kénytelen.

XLVI/ Az eső is szobor. A sors is az,
s ki hordozza, meggörnyed általa,
a térfogatnyit általánosítva
tömeggé; mániásan vonzza a

másik magánya, lüsterlámpa lepkét:
mohó közelében csapongva ég el
– miféle lángokkal teli a lélek? –
sercenő álmai kíséretében.

Hát olts ki végre! Szemerkélni kezd,
s a súly, mely kínozott, lényegülni kész
más súllyá; így zúdul nehéz patakkal.

Mert ami nem volt, immár nem ereszt:
tart megragadva, éget, mint a mész,
s táplál mégis, földet az áradatban.

XLVII/ Az idő hozza létre a teret,
mely kezdetben még, bodzabél, puha,
s mégis mint friss levélnek annyi rügy,
e temérdek leendő ok otthona.

A tegnap semmi moccan, nagyra nő.
Honnan hová igyekvő dús terek!
A végtelen meglódul, mint a kő,
s a mosttá válón végighempereg.

Fejlődik-e katarzissá a dráma?
A lélek tájait ma éjszakára
az est kése narancsként vágja szét,

s a hold alatt szélként kószál a fáma,
az izgalomtól többé nem találva
a történelem alapszövegét.

XLVIII/ A szemem nem öregszik. Vers vagyok,
vagy érc, költészet mérlegsúlyba esve,
leányarcon áttetsző asszony-eszme,
s bennünk a képek, mint az éj, nagyok.

A megsebzett, aláhullott kötél tánc.
E tétova, megrepedt mozdulat
a halkán fénylő, lassú bronz alatt.
Csodálkozásán átsüt még a vad láz.

Már fiatal, az átvalósulás
foglya, ki dal voltam, de test neked;
ünnep, és minden titkos vágya kerted.

Letört a forma, szétesett a váz,
s kivetkezőt, már csak szépsége fed,
hogy szobrodként hirdessem a szerelmet.

XLIX/ Most először oszthattam szét magam,
ki egyé voltam, vagy még annyié sem –
fenségében sugárzó-boldogan
azóta vár a fák fölött az égen.

Lanttal hív, s jobb megmondanom neki:
nem, nem kell férfi már. A nő elég.
Túl sok magának, úgy tanul kevésnek,
közelségén átüt a messzeség.

Magában teljes, önnön folytatása,
ereiben kering a senki másra
se most, se máskor nem szorult remény,

s akár egy lila véraláfutás
árulkodik a többre, járja át
a lüktető és sötét szenvedély.

L/ S hogy ezt is megbocsássuk. Vissza hozzád
talán csak egyetlenegy út vezet,
váratlanul, ahogy angyal-kezek
a lelkünk mélyén félő fényt lapozzák;

s nincs is más ára a feltámadásnak,
a béke csak. Hogy nem lehetett másképp,
a hajdanától bennünk sajtó őskép
végig tudta. Aztán győzött a látszat.

Tereket építünk, akik terek
vagyunk. Az ember nem végállomás,
csak átmenet, jelkép egy hosszú láncban,

míg egyesít minden történetet,
pusztítva, csak hogy végre egybeláss,
s ő többé váljon a csodálkozásban.

LI/ A lázas porcelán lassan kihűl.
Elhervadnak rajta a sapkarózsák.
A forró est álomba szenderül,
akár egy tücskökkel kivarrt valóság.

A kalapáló szív mögött a vér
nem csattog bent, mint kint a csalogányok.
A permetező holdfény földet ér.
Pókhálóként terül reám magányod.

Amit kértél, tapasztalás-feletti:
a naptól illatos törülközőkben
fordul így hóból fénybe át a víz –

emlék vagyok, nem tanultam feledni.
Jánosbogár-had reszket, összerebben;
s a csókban így egy naspolyányi íz.

LII/ Várok még, de már nem tudom, mire.
Egy összecsendülés kell csak talán –
két hidrogénatom találkozik
a mindenség terített asztalán,

s teljességükben óva tükrözik
a pompát nedvvel ünneplő derűt,
mely, bort ha kristály záporozza, fényt
lövell és mámort. Némán egyszerűbb.

Terek! Terek! Mert amit eldadog
a száj, mind lét. Tilt vagy hív, egybetart
vagy összetör, mint kő mozsártorok

nyel búzát, szánt eke tarlón avart,
te megnyíló kép! Olvasatlanul
égesd el mindened. Már vár a part.

LIII/ Akár egy belső vízesés.
Akár egy elszabadulás.
Valami benned imbolyog,
megáll vagy elzuhan, a nász

előtti pillanatban élsz:
valami roppant, hallgatag
ígéret most lép rajtad át.
Megpillantod a partokat –

sárgán fehérlő sziklasort,
kékbe zöldellő habtarajt,
mint akit vágya terhe nyom;

s mint ölelésben, összeforr
a képzelet, mit teste hajt,
s a test, mit álma elsodor.

LIV/ A létezés *a* tárgy. Ecset a szó,
fény rá a rím, szín minden gondolat,
s ha láthatár vagy, meddő önvaló,
arcmásaidban váltig megtagad:

hiába téptél szét, él mindenem,
repesve fordul át, míg tánca lesz
másoknak, fák fölött s a földbe lenn
táplálék; születendők érce ez

a nyomorúságnak tetsző nem-az,
mikor anyagba lép a szétesett,
s anyagként építi a szellemet!

Miért e gyászdalok, a bús panasz?
Az örök újra felszáll majd velem:
egy percre sem szakad meg életem.

LV/ Nem áll utamba álom több. Kevés
lettem, hogy megnőhessek újra, éger-
liget a haldoklók tekintetében;
de másfelé. Akár a reszketés
ha elfogja a lombot. Mintha ébren.

Már nem hiányzom. Ott vagyok a fában.
A papsapka nem nélkülem lila.
A béke porzó víz a láthatáron –
tavon keresztül marhacsorda gázol
a szivárvány felett, végig haza.

Még nem hallik a kolompok szava.
A szarvak fel, a párás Napba döfnek,
tolong a sok csánk, alkony dől a rögnek,
s nyomukban porfelhő az éjszaka.

III.

ABSZURD

És hogy valami közös vállalkozásra
Szövetkeztünk tudtunkon kívül, nehogy az
állambiztonság
Beleüthesse az orrát? A távolban a Nagyfa
Környékén ögyelgő civilek, vagy a párosával
Sétáló járőr gumibottal, kék nadrág, kékesszürke ing:
„– Rajnák elvtárs, jelentem, az Ifjúsági Park fölött,
A sétányon minden csendes, a Vulkán együttes
játszhat.”

„– Mátyás kővel a nyakukban
Vettette Dunába a huszitákat.
Miksa meszesgödörbe dobatta
A fekete sereg maradékát;
Kinizsi fölfogadott ezret közülük
Nándorfehérvár védelmére, majd
Árulással vádolva éhezettette halálra,
Míg egymást falták föl. Ennek az egésznek
Lélekvándorlás nélkül még értelme sincs.”

„– Nem Kádár fejét kellett volna ellopni –
Szapolyai szívét a kutyáknak.
Nem a Bakócz-kápolnát dícsérni
– Reneszánsz emlék, stílustörténeti bravúr –,
Hanem hogy a népirtás sosem évül el,
Négyszáz nemesért hetvenezer paraszt halála bőven az,

És Bakócz jussa a pápaságra eleve bűnben fogant.
Majd ha az esztergomi Bazilikában tábla
Figyelmezteti a látogatót: »Vigyázz, az Egyház
Kincseihez vér is tapad!«, tér vissza Jézus
A megtagadott kötésbe, és ha az érsek
Kér az áldozatok utódaitól bocsánatot,
Érkezünk csak a kereszténység küszöbére.”

TRISZTÁN ÉS IZOLDA

„De hogy lehetek ilyen elveszett?
A Dorotheenstrasse Hannoverben;
A hársfasor; nem messze Herrenhausen –
A képek, mint a kések, élesek.

Már mindörökre tárod ki az ajtót
Éjjel kettő után. Hát visszajöttem.
Mindegy, hazudtam-e. Settenkedünk fel:
Az éj száraz folyómeder fölöttem.

Nem kérdezed, miért. Ha úgyse hinnéd,
Minek. Nézel: némán párnádra fekszel.
Magamnak a padlóra ágyazok.
Trisztán a matracon. Nem vagy keresztlem,

Csak hordlak, mint kút szája a követ,
Mely eltakarja. Csak mint föld a mélyet.
Nézzük egymást. Elalszunk. Már a hold
Kapaszkodik, alatta meredélyek –

Később az arcom könnyen megszimítod:
»Gyere«, lehelled. Így fogad be ágyad,
S lábtól fejig heverünk, moccsatlan
Ízlelgetve a nem várt mennyországot.”

A SZÁZADVÉGI SZÍN

Alkonyodik. Hőseink eltévedtek a jellegtelen tájban.

Ádám: Az ember szörnyű tehetsége az,
Hogy mások szabadságát elvegye.
Istenét is azért találta ki,
Hogy a gyanút magáról elterelje,
S az erőszaknak ezer módja van:
Szavakkal megkötözni csak a kezdet –
A kényszerekből körülményt csinálni
Sötét művészet, melynek mestere.

(Keserű gúnnnyal.)

De nincs – mögötte sincs a messzeség –
Ez az egész akár a veszteség:
Eltűnt a távlat, mint a gyorsvonat,
Benőtte a hínár a partokat;
Nincs más, csak ez a folyton változó
Világ, a dolgok lelket koptató
Türelme, meg a szűzi oldalak!
Teleírom, hogy kiborítsalak.
A szétfeszített nyelv recseg-ropog:
Aláfestésnek csordapásztorok,

A túlادagolt dráma Betlehemje
Siet, hogy a keresztet űberelje;
Heródes és Marjamna búcsúja,
És nincs kiút, és nem is volt soha –
Csecsemővérbe mártott tévutak
Vannak csak; alattuk a sors apad,
Bemossa a partoldalt, az meg döngve
Omlik a vízbe, omlik az időbe,
S az Úr ragyogva int: „Jöjj, gyermekem,
És küzdj, mert innen szép a győzelem!”

Éva:

A fiatalságban mi volt a jó?
Nulláról kezdenünk. Első szobánk.
S a küszködés, mit ellensúlyozott
Egymás mindensége. És megtagadni
Elődeink megalkuvásait –
Hinnünk, hogy újrakezdve képesek
Leszünk a többre, szebbre, új világ
TáruL annyi kíváncsinak, ha majd
A kérdések végére ér a szív,
S kérdezni jó és szép, mert az igaz
Kívánczik ki a hazug alól,
Ahogy avarból tör fel hóvirág!
Mert vannak válaszok. Mert mind keressük,
S mit annyian kutatnak, hogyne lenne?
Van értelem tehát, nem céltalan
A malomban kerengnünk, és a cél,
Bár ismeretlen, biztos és szilárd:
Megingásunk bal óráján erőt ad,
Leszereli kételyünk őreit,
Segít lennünk, mert általa vagyunk.
Hogy volt eszményünk. Volt illúziónk.

*Megnyílik fölöttük a menny. Az angyalsereg
táncot lejt. Az Úr és Lucifer még mindig marakszik.*

Angyalok: A formák szenvedése, ha
Rájuk tör s veszve van
A tartalom erőszaka.
Az egység megfogán.
Aztán a kétség szétveti,
Megúnt harmóniát –
Hullámain színnel teli
Vágyak: éhes csodák.
Negyedóránként záporok.
Tócsányi fény: jelen!
Kozmikus lépttel tántorog
Át a szűzföldeken,
És mint fönixet, fürdeti
A lángoló agát,
Míg semmiből felépíti
Legújabb önmagát.

Lucifer: Ez a teremtés inkább az enyém,
Mint bárki másé ég és föld alatt!
Erjed benne az információ,
A különbség, mely önmagát szüli,
Vemhét, mígnem elvész a részletekben –
A nevem ezért szétdaraboló.
Én vagyok az elsőszülött fiú!
A tékozló, a ki- s megtagadott,
Apja bolyongó lelkipurdalása,
Aki miatt művével meghasonlott,
Örömét benne többé nem leli,
Ezt sínylik minden teremtményei.

Nem nálam van a kulcs – én vagyok az!
Nélkülem nincs oda és nincs tovább.
Rombolni könnyebb, mint építeni,
Mert alapelve titkon nékem kedvez,
Ezért hódol minden időbeli
A romlás hercegének.

Az Úr: Szélütött,
Habogni mersz, értelmed párhuzamba
Állítván mélyebb és bölcsebb erőmmel,
Mely a romlásból életet fakaszt? –

(Ádám egy kisfiúval jő.)

Ádám: Ők küzdenek; mi megítéltetünk.
Mert hisz a költészet tapasztalat csak
A másik térben, melyből erre látni,
Ám természetét és hatóerőit
Nem tartjuk számon, használjuk csupán,
Míg vitetjük magunkat a szavakkal,
S arcunk fürösztjük más áramlatokban,
Melyeknek a neve itt: holdvilág.
A végtelent vitorlása sosem
Érti, de megzabolázza erőit,
S csodálja, bejárván.

Fiú: Emeld fel a
Követ, alatta engem ott találsz.
Hasítsd ketté a rönköt: ott vagyok.

Ádám: Mivégre voltunk?

Fiú: Nézz szemembe, játék.

TARTALOM

I.

A berlini szín	5
Az éteri szín	12
De profundis	17

II.

Alkaiosz Szapphónak	21
Szapphó Dikának	22
Eurüdiké a kézfogón	23
Rítus	24
Eurüdiké Orpheusznak	25
Költő dala nőkhez	26
Szimbolizmus	27
A távozóhoz	27
Orpheusz a felvilágban	28
Apollón és Orpheusz	29
Jefte lánya	30
Sámson	32
Dávid elsiratja Jonatánt	32
Bethsabé álma	34
Dávid menekül Jeruzsálemből	35
Heródes végnapjai	36
Saul panasza	38
Flashback	39
Egyiptomi múmia	40
Pilátus előtt	41
Utolsó vacsora	41
Új tanítás	42
A gázlón	43
Angyali üdvözlét	44
Szeráf	45
Mariegola	46
Reneszánsz	47
Casanova gyermekkora	48
Ifjúság	49
A bak	50
Vurstliban	51

Harmat	52
Larisza Fjodorovna búcsúja	53
In memoriam	54
Pár	55
Gyufaskatulyák	56
Múzsza	57
Pilla-tánc	58
A szabadok	59
Sz. P-nek Taganrogba	59
Tilos rakpart	60
Hullámhegy	61
Hullámvölgy	62
Szabadesés	63
Az emlék	64
Arc anyajeggyel	65
Sokk	66
Éji folyó	67
Itt és most	67
Szerkezet	68
Szfinx	69
Menádok	70
Szonettek Eurüdikének	72

Első rész

I. A megfordítható visszafordíthatatlan	72
II. Hold. Sapka. Sál. Kerengő kődarab	72
III. Amit mindenki, azt nem épp: a tested	73
IV. Elmülni is tudás. Minden folyó	73
V. A fordított terek kíványa utcák	74
VI. Hús fátylon át, leánytestű tavasz!	75
VII. Forrás felel: a tavasz víznyelői	75
VIII. Pisztráng: sodromnak pettyes ellenáram!	76
IX. A jelkép nincs így. Még egész világa	76
X. A fasorokban a platán-avar	77
XI. Iszonyú volt a megszokásból	77
XII. Már lényemlakta erdeid	78
XIII. Kellott belőled az illúzió	78
XIV. Aki adta a lázadásnak	79

XV. Mint tojáshéj rejtí robbanását	80
XVI. S még azt hitted, míg istennő a távol	80
XVII. Mikor még jég között fut a folyó	81
XVIII. A költő dolga a vígasztalás	81
XIX. A költészet a másik ország	82
XX. A tagadásra nem jut már erő	82
XXI. Szavakkal látni, megragadva	83
XXII. Minden vers egy eldoldozott csomó	84
XXIII. Mint egy olájfolt, lassan elmarad	84
XXIV. A dolgok ott történnek, hol a láng	85
XXV. De mi a szó? Nem összeütköző	86
XXVI. És ott vannak a nyári délutánok	86

Második rész

XXVII. A zúzmarától öntöttvas faágat	87
XXVIII. Merj elszakadni tőlem, ahogy éltem	87
XXIX. Nem egyszerűen hely kérdése volt	88
XXX. Ott vagy, ahol a lélek fölszakad	89
XXXI. Ne hidd, hogy itt ez nem az alvilág	89
XXXII. Az út fel és le folyton ugyanaz	90
XXXIII. Akár a függöny, már köztünk a fény.	90
XXXIV. Mikor meghalsz, a rettegés olyan	91
XXXV. Fekete lyuk az éjszaka: beszippant	92
XXXVI. Mert nincs kétféle jó.	
S ha tárt karokkal	92
XXXVII. A lét súlyát a módként két világ	93

XXXVIII. Az árny ez még, a belső ébredés	93
XXXIX. Nem, nem lehettem más; akkor se, ha	94
XL. Meddig tart még, míg nem tudom	94
XLI. Már elfeledtelek. De érteni	95
XLII. A lélek: szárny; és elragadtatása	96
XLIII. De, látni: mint a kő, melyről a véső	96
XLIV. Taníts a tágra nyitva élni	97
XLV. Legkevésebbé a szó alkalmas arra	97
XLVI. Az eső is szobor. A sors is az	98
XLVII. Az idő hozza létre a teret	98
XLVIII. A szemem nem öregszik. Vers vagyok	99
XLIX. Most először oszthattam szét magam	100
L. S hogy ezt is megbocsássuk. Vissza hozzád	100
LI. A lázas porcelán lassan kihűl	101
LII. Várok még, de már nem tudom, mire.	101
LIII. Akár egy belső vízesés	102
LIV. A létezés a tárgy. Ecset a szó	102
LV. Nem áll utamba álom több. Kevés.	103

III.

Abszurd	104
Trisztán és Izolda	105
A századvégi szín	106

